

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

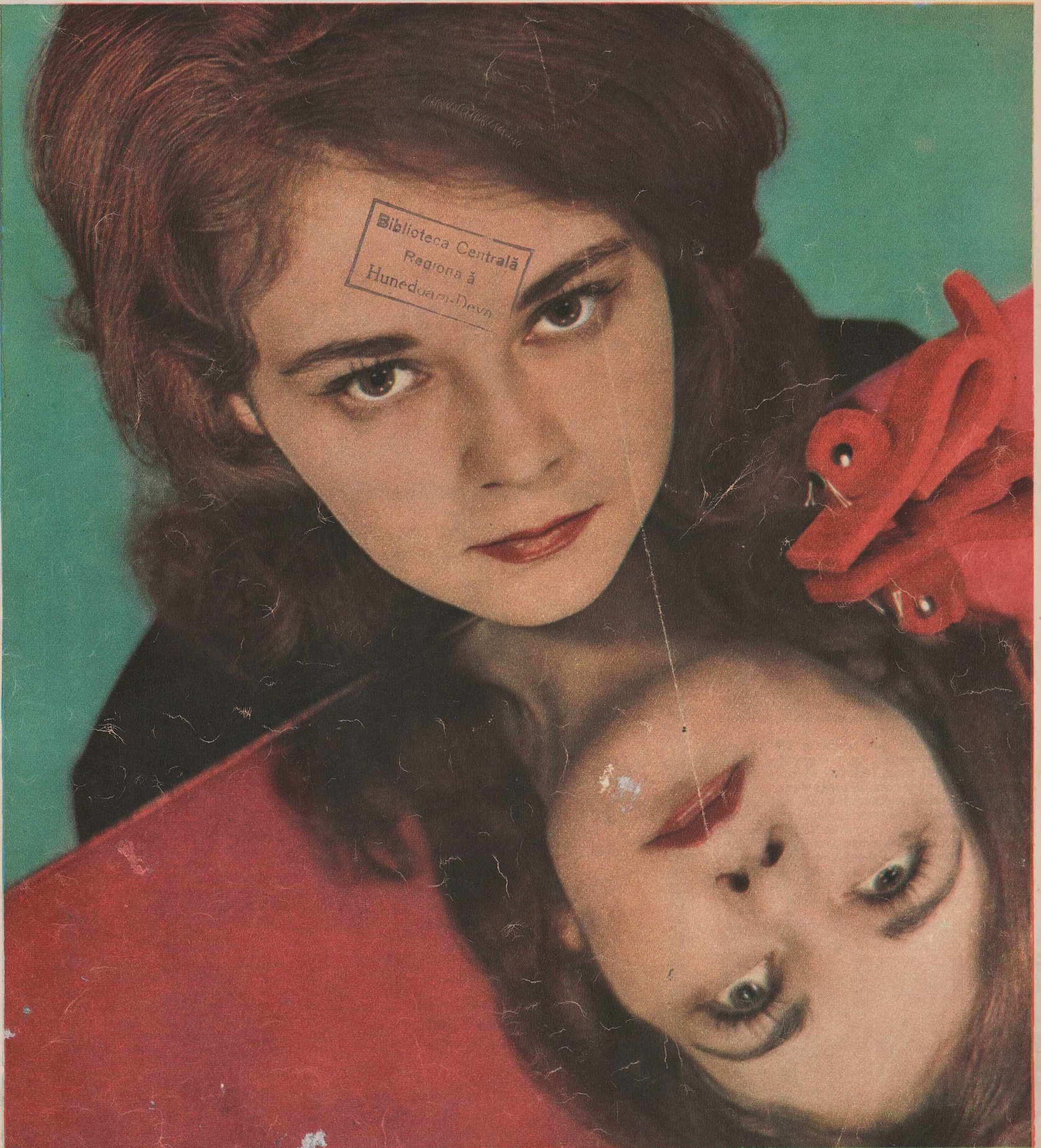
10

LABORATOARE INVIZIBILE

Mari muzicieni ai lumii
ascultându-și imprimările

AMATORUL PASIONAT
schiță de Jerome K. JEROME

Anul XIII nr. 10 (458) — 7 martie 1964

Gingășie

de Marla BANUȘ

Orinduirea noastră, în care cei ce muncesc sînt și stăpîni, n-a pus numai temeliiile dreptății sociale. Pe lângă treptele monumentale, de granit, ale marilor transformări revoluționare, au încolțit și noi tradiții, unele gingașe ca niște mănunchiuri de nu-mă-uita. Așa e Ziua femeii, așa e Ziua copilului.

Ziua femeii vine cîțiva pași în urma Mărțișorului. Mai fulguie încă ultima zăpadă, în aer sau în amintire. Dar văzduhul e plin de presimțiri. Parcă nu sînt încă miresele primăverii, ci doar tulburătoarele lor năluci: năluca ierburilor și a apelor care curg lin, umbrite de sălcii...

Într-una din zilele acestei agitate luni schimbătoare, plină de farmec și așteptări, ca o adolescență a anului, bărbații dau asalt magazinelor, cumpărînd tot felul de daruri, golesc florăriile sau tarabele de flori din piețe; îi vezi, pe stradă, cu pachete și pachetele, ba chiar cu buchete purtate țațoș, ca niște înduioșători logodnici din comediile de pe vremuri. E o zi delicată și idilică.

În fiecare an însă, femeile, după ce primesc, surprinse și încintate, darul prietenului, al colegului, al soțului sau al fiului, exclamă (de obicei în gînd — gînd pe care îngăduiți-mi să-l transcriu):

„Dragul meu, de-ai ști cît sînt de mișcată! Mai mult chiar decît o pot spune vorbele. N-aș vrea să-ți stric bucuria curată a dăruirii, umbrind-o cu o ușoară melancolie a mea, cu o vagă aprehensiune, născută din întîmplări trecute. Mă tem că ziua atențiilor gingașe va trece ca ultima fulguire a lui martie și ca vîntul încărcat de dulci presimțiri — prea iute, vreau să spun. Mă tem că vei uita permanenta mea nevoie de căldură sufletească, de gesturi curtenitoare și delicate. Prezența mea alături de tine, zi de zi, în muncă, și uneori în dificile munci de răspundere, nu-mi atinge, nu-mi sărăcește complexa mea alcătuire biopsihică, căreia i se zice, frumos, feminitate. Știu că nu ești insensibil la farmecul ei. Dar farmecul acesta, ca și o plantă, are nevoie de un sol și de un climat potrivit, ca să nu se ofilească. Climatul este atitudinea ta, păienjeniișul fin, dens, al gesturilor cotidiene. Și anul mai are 364 zile, după ce a trecut ziua de sărbătoare... Nu uita.

Dacă ne-am aminti mai des, și tu și eu, cît de reciproc corelată e fericirea noastră, și, uneori, din cîte lucruri, aparent mărunte, se iscă, ori dispăre, am fi, și unul și celălalt, mai fericiți.

Și doar pentru asta muncim alături, cu rivnă și abnegație; ca pe graficul vieții sufletești, diagrama fericirii să urce într-o sensibilă și permanentă ascensiune”.

Aceste năzuințe feminine au rămas tănuite, ca totdeauna, sub sincerul și plăcutul zîmbet cu care se răspunde felicitărilor și darului. Iar eu, cu binecunoscuta indiscreție scriitoricească, n-am făcut decît să le divulg cititorilor „Flacării” — după ce, bineînțeles, am subscris cu entuziasm la cele gîndite și visate de imaginara mea prietenă.

**COPERTA
NOASTRĂ**

Azi este ziua mea!

Fotografie de
Fr. BRANDRUP

„Made

**Prezențe
ale
țării noastre
la târgurile
și expozițiile
internaționale**

de T. CRISTUREANU

Între acele acțiuni care contribuie la promovarea schimburilor noastre cu alte țări se situează și prezența R.P. Romîne la târgurile și expozițiile internaționale. Participarea țării noastre la astfel de manifestări oglindește progresul continuu al economiei noastre naționale, varietatea crescîndă a produselor noastre, dezvoltarea multilaterală a resurselor țării noastre și capacitatea tehnică a oamenilor muncii din patria noastră. Participările anuale la târgurile și expozițiile internaționale au evoluat astfel:

1960	— 19 participări
1961	— 22 „
1962	— 26 „
1963	— 30 „

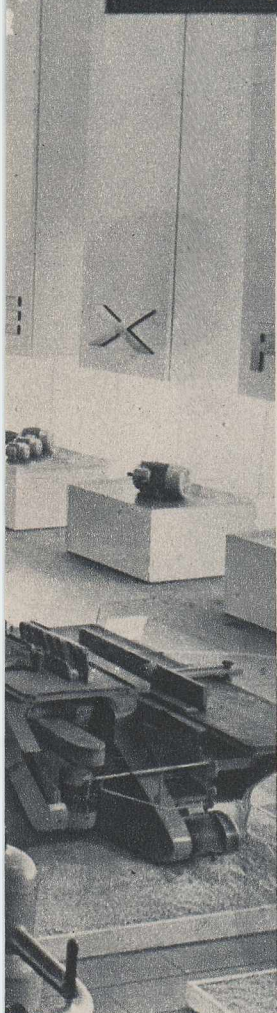
Produse ale țării noastre au fost expuse în anul 1963, cu ocazia târgurilor internaționale, în următoarele centre comerciale importante: Tripoli, Tokio, Bruxelles, Göteborg, Barcelona, Izmir, Damasc, Salonic, Viena, Zagreb, Milano, Brno, Alep, Khartoum, Rangoon, Accra, Köln, Lion, Londra, Varșovia, Frankfurt, Poznan, Padova, Bari, participarea noastră repetîndu-se în același an de două ori în unele din aceste centre.

Sub raportul repartiției geografice am participat la 21 târguri din Europa, la 4 din Asia și 5 din Africa.

O caracteristică generală a acestor participări

Două imagini de la pavilioanele românești la târgurile internaționale din 1963: vedere interioară a pavilionului de la Zagreb (fotografia din stînga); standul românesc la Bruxelles (fotografia din dreapta).

in Romania

este faptul că ponderea mare în totalul exponatelor noastre au avut-o produsele industriei constructoare de mașini, fapt care a impresionat cercurile de afaceri din acele țări, și a avut totodată un ecou pozitiv în masele mari de participanți. Presa, radioul și televiziunea străină au acordat o deosebită atenție acestei afirmări industriale în continuu progres a economiei Republicii Populare Române. Au impresionat în mod deosebit locomotiva diesel-electrică, tractorul U-650, mașinile-unelte speciale, mașinile de construcții, mașina combinată pentru prelucrarea lemnului „ILIC” și altele.

Instalațiile de foraj petrolier, expuse la Milano, Bruxelles, Brno și Zagreb au trezit peste tot interesul tehnicienilor străini și au recoltat comentarii favorabile în presa din alte țări. În special instalația de foraj „T-50” a fost în mod deosebit apreciată, cu ocazia Tîrgului de la Milano, de către tehnicienii și specialiștii italieni competenți, care produc și ei instalații similare. Radioteleviziunea italiană a solicitat chiar demonstrații speciale ale instalației noastre de foraj spre a putea transmite „pe viu” un reportaj.

Un mare răsunet l-a avut participarea R.P. Române la Tîrgul construcțiilor de mașini de la Brno. Expoziția noastră a avut aci ca temă un „șantier petrolier”, prezentînd astfel în mod unitar instalațiile de foraj, mașinile-unelte etc. De

o deosebită atenție s-a bucurat la același târg și locomotiva diesel-electrică expusă în cadrul unei întregi garnituri de tren de fabricație românească.

Am menționat aceste două târguri, Milano și Brno, pentru că ele nu sînt târguri cu caracter general, ci târguri tehnice, deci specializate, în care este de fapt etalată tehnica mondială. Rezultatele obținute, aprecierile la adresa produselor noastre venite din partea tehnicienilor străini cu înaltă calificare, fac cinste tehnicii românești.

Succese frumoase au reputat și produsele românești din alte sectoare economice: produsele agroalimentare, produsele chimice și farmaceutice, bunurile de larg consum — mobila, textilele, confecțiile și încălțămintea, sticlăria, artizanatul, cărțile și publicațiile românești.

Este semnificativ cum a apreciat, de pildă, ziarul belgian „Le Sonneur” pavilionul R.P. Române și exponatele românești cu ocazia Tîrgului internațional din capitala Belgiei. Trecînd în revistă toate sectoarele expoziției noastre și făcînd aprecieri pozitive asupra mărfurilor românești, publicația amintită a dat acestui larg reportaj, ilustrat și cu fotografia instalației de foraj, următorul titlu sugestiv: „România surprinde și încîntă”. Numărul vizitatorilor care au luat cunoștință în 1963 de realizările țării noastre la târgurile de pe trei continente ale lumii, poate fi evaluat la cîteva milioane. Milioane de admiratori a ceea ce este

în stare să realizeze muncitorul, tehnicianul, inginerul român, a ceea ce este în stare să realizeze Republica Populară Română.

În 1964, cînd aniversăm 20 de ani de la Eliberarea țării de sub jugul fascist, afirmarea peste hotare a varietății și a calității produselor românești va lua o amploare și mai mare.

Prin pavilioane, standuri, oficii de informații comerciale, prin expoziții proprii permanente și prin alte forme noi de prezentare a unor produse de calitate, vom fi prezenți în următoarele centre (în ordine cronologică): Frankfurt pe Main (R.F.G.) — în două rînduri, Tripoli (Libia), Leipzig (R.D.G.) — în primăvară și toamnă, Osaka (Japonia), Milano (Italia), Bruxelles (Belgia), Casablanca (Maroc), Göteborg (Suedia), Varșovia (R.P.P.), Budapesta (R.P.U.), Padova (Italia), Poznan (R.P.P.), Izmir (Turcia), Toronto (Canada), Londra (Anglia) — de două ori, Viena (Austria), Plovdiv (R.P.B.), Helsinki (Finlanda), München (R.F.G.), Brno (R.S.C.), Zagreb (R.S.F. Iugoslavia), Salonic (Grecia), Tunis (Tunisia), Belgrad (R.S.F. Iugoslavia), Tokio (Japonia), Alep (Siria), Khartoum (Sudan), Rangoon (Birmania), Accra (Ghana) și alte cîteva centre din Europa, Asia, Africa și America Latină.

Noi utilaje, noi mașini — toate aceste realizări de seamă ale tehnicii noastre vor cînti în toate părțile lumii glorioasa aniversare.

ZANA

Specialiștii din țară și din străinătate o știu de câțiva ani. Mulți dintre ei, atrași de recordul ei republican au venit la fața locului, la Bonțida, s-o cunoască.

Întrucât Zana are merite excepționale în producția de lapte, am socotit că e bine s-o prezentăm cititorilor noștri.

Deci o poveste adevărată despre Zana, vaca înscrisă la nr.1 în registrul genealogic republican.

Mândria stațiunii: Zana.

SCURTĂ ISTORIE LA UN TÎRG

1958. Un om merge la târg să-și vîndă vaca. Are nevoie de cîteva mii de lei. Vrea să-și modernizeze casa. Îi pare rău după vacă, dar se împacă cu gîndul că vițeaua ce-o are acasă, va fi într-un viitor apropiat tot atît de darnică la muls. Sosesc diverși cumpărători, dar cum stăpînul vacii cere cam mult (5.800 lei), oamenii se lasă păgubași. Cineva, care nu e țaran, vine o dată, de două ori, de cinci ori; studiază vaca și nu scoate o vorbă. Insistentul și taciturnul cumpărător o cercetează cu o răbdare enervantă. O caută de cîteva ori în gură, îi măsoară ugerul, îi verifică copitele, gîtul și stăruie îndelung asupra venelor de sub abdomen. Află din gura

omului că Zana e blîndă ca o mie-lușea, că dă 15 litri de lapte pe zi, că are o hibă, întrucît „e cam luxoasă și, dacă mîncarea nu e bună, face pe cucoana și lasă furajele în iesle”. La aceste precizări, inginerul Tănase Pîrlea bate palma omului, îi numără 5.800 lei și pornește cu Zana spre stațiune.

De acum Zana își schimbă pentru totdeauna stăpînul, Devine proprietatea stațiunii experimentale zootehnice de la Bonțida, regiunea Cluj.

FÎNTÎNA DE LAPTE

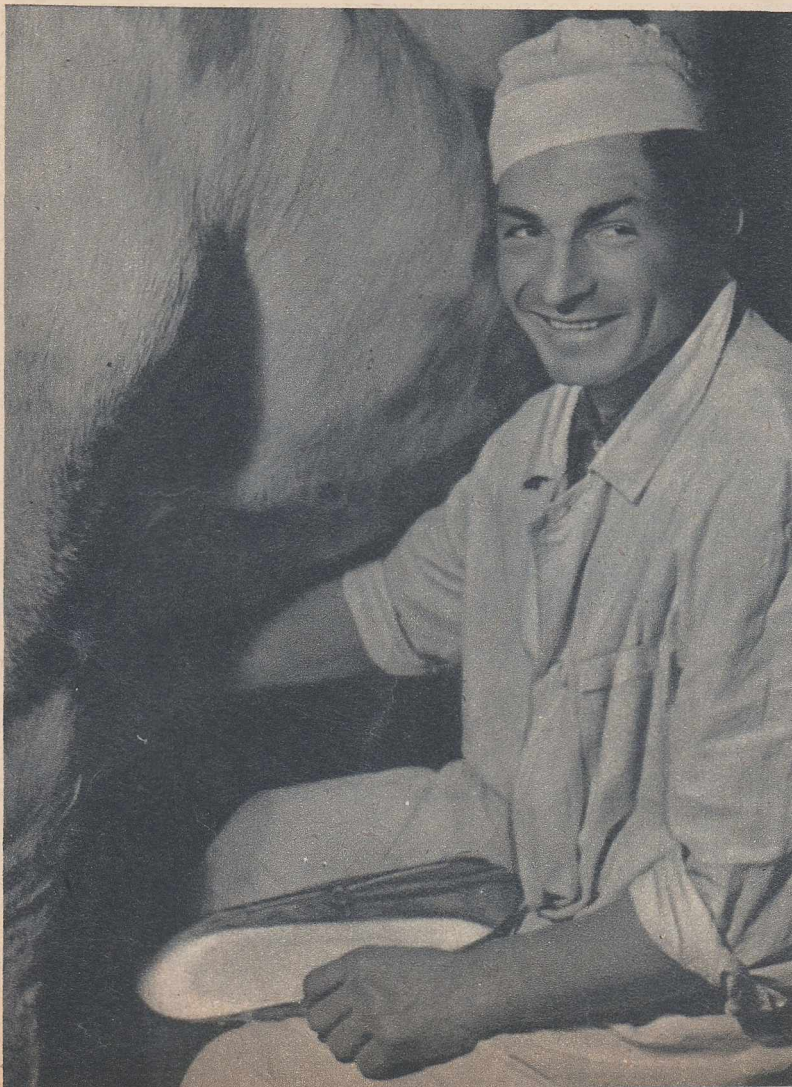
La stațiune Zana se simte excelent din primele zile. Nu-i vorbă, fostul stăpîn a iubit-o și a îngrijit-o bine; dar aici, între alte sute de bălțate și brune de Mara-

mureș, se simte din plin în lumea ei. Deși e de talie mare și are conformația armonioasă, totuși n-are rotunjimea suratelor ei. Are însă o poftă zdravănă de mîncare și, după cum socoate inginerul Tănase Pîrlea, i se vor crea asemenea condiții încît să devină vedeta taurinelor românești. Sau dacă nu, cel puțin — vorba lui Ștefan Ilea, inginer zootehnist — statuia vie a stațiunii experimentale de la Bonțida.

Conducerea stațiunii e în ședință de lucru. La ordinea de zi un singur punct: alcătuirea rațiilor de furaje pentru Zana. În primele săptămîni se observă în producția ei de lapte unele modificări. Dar nu prea mari. Este adevărat că nici rațiile de furaje nu sînt acum, la început, prea diferite față de cele acordate vacilor cu pro-

de la Bontida

Dinamica producției de lapte a Zanei în trei lactații.

Omul care a contribuit ca Zana să devină renumită: Augustin Rusu.

ductii mijlocii. Conducerea stațiunii are un principiu: în munca de cercetare, în care specialiștii luptă pentru selecție, alimentație rațională, și lapte mult și gras — trebuie să stea în față încă un obiectiv: toate acestea să fie obținute cu cheltuieli reduse. Cercetătorul n-are voie să fie mână spartă. Dar nici zgîrcit, pentru că în munca de cercetare științifică zgîrcenia e o frînă.

Cu Zana, în primele săptămîni, se pare că îngrijitorii sînt cam zgîrciți. Vaca a ajuns la peste 20 de litri de lapte pe zi. Cam puțin. Cine e de vină? Rația de furajare. Deci trebuie modificată. Devine mai mare. Și, paralel cu aceasta, Zana devine și ea mai darnică la muls. Dacă ea ar avea grai articulat ar spune: „Încă nu mă cunoașteți. Am ajuns la 28 litri de lapte pe zi. E puțin. Pot mai mult. Mult mai mult”. Iarși se modifică rațiile Zanei. Și ea le valorifică din plin. Un nou cuvînt de ordine al specialiștilor: rațiile Zanei se vor modifica pînă la precizarea întregului potențial al producției de lapte.

Brigadierul Vasile Pop — om cu mare experiență în zootehnie — e derutat. Mai în glumă, mai în serios, el spune că Zana are farnece,

că e o adevărată fîntînă de lapte. Îngrijitorii rețin cîteva lucruri: Zana n-are clipă de odihnă — mîncă, bea și rumează. Lucrează din plin. Ca o fabrică. Ceea ce și este: o fabrică de lapte.

DOI INGINERI NU DORM NOPTI ÎN ȘIR

Zana e la lactația a doua. Producția de lapte pe zi: 38 litri cu 4,03% grăsime. Frumos, foarte frumos. Îngrijitorii ei, sub îndrumarea conducerii stațiunii, o pregătesc pentru cea de-a treia lactație. Cu ajutorul masajului și al mulsului, volumul ugerului ei este pregătit pentru 14 litri la o mulsoare.

Înginerul Tănase Pîrlea începe să fie mulțumit.

Zana pare acum o adevărată stație vie. E gestantă și e la cîteva luni înainte de lactația a treia. A ajuns la o greutate de 810 kg. Sînt zile de mare veghe, de grijă deosebită. Doi oameni își sacrifică odihna multe nopți: inginerii Tănase Pîrlea și Ștefan Ilea. Stau lîngă Zana. Îi urmăresc comportările și așteaptă

George CIUDAN

(Continuare în pag. 6)

ZANA

---

de la Bontida

să intre în lactația a treia. În sfârșit, ceasul cel mare a sosit. Dar ugerul Zanei dă semne de îmbolnăvire. Se impune o măsură urgentă: evacuarea treptată a laptelui pentru înlăturarea pericolului. Altă măsură: furajarea limitată câteva săptămâni și mișcare, multă mișcare. După 50 de zile începe din nou supraalimentația experimentală a Zanei. I se dau furaje multe. E formidabil de flămândă și de însetată. Mănincă pe zi, printre altele, un loitrar de lucernă — 50 kg — și bea o fîntină: 150 litri de apă proaspătă. Poftă bună, Zana! Specialiștii îi modifică din nou ospățul: într-o zi e hrănită de șase ori și mulsă de cinci ori. Orice întârziere la hrănire sau muls ar aduce mari pagube. De aceea, abaterea de la program nu e admisă sub nici un motiv. Ultima mulsoare se face la miezul nopții. La ora unu noaptea se face o socoteală, adunîndu-se tot laptele pe

care l-a dat Zana într-o zi: 57,5 kg. Cu 4% grăsime. Zana doboară toate recordurile din țară. E înscrisă în registrul genealogic republican în dreptul numărului 1.

LAUDĂ ÎNGRIJITORILOR

Acum deși dorm liniștiți, inginerii încearcă, totuși, să-i modifice rațiile de furajare. Degeaba. Zana, oricît ar mânca, mai mult de 57,5 kg lapte pe zi nu dă. În această situație, mărirea rațiilor de furajare n-ar aduce nici un folos. Dimpotrivă. Dar se pune o altă problemă: recordul Zanei să fie menținut. Lucrul e posibil — cu o singură condiție: respectarea riguroasă a rațiilor de hrană și mulsul de 5 ori pe zi. Omul care o îngrijește pe Zana e Augustin Rusu. El și alt îngrijitor, Cheorghe Tamaș, îi cunosc caracteristicile, ei fi știu pofta de mîncare și preferințele, ei

o îngrijesc conform celor mai bune indicații zootehnice. Ei au pregătit-o pentru a deveni vedeta zootehniei românești. Pentru asemenea oameni, modești, dar înflăcărați susținători ai practicii și științei zootehnice, laudele nu strică. Dimpotrivă, se cer subliniate.

CÎT COSTĂ O PRODUCȚIE DE VÎRF!

Nu e de loc lipsit de importanță să arătăm un fapt edificator. Zana a dat cea mai mare producție de lapte din țară. Se naște însă o întrebare: cît a costat laptele acesta? Conducerea stațiunii face un calcul și ne comunică: „În cea de-a treia lactație (305 zile), cînd Zana a dat producția de vîrf, s-a cheltuit pentru un litru de lapte 0,76 lei”. Aceasta spune foarte mult. Cum a fost posibil acest lucru? Astfel: o bază furajeră puternică și ieftină (peste 4.000 kg porumb boabe la hectar, 80.000 kg lucernă verde la hectar, 60.000 kg gulii furajere la hectar, 80.000-100.000 kg bostănoase la hectar).

Așa da. Îți dă mina să împlinești toate poftele Zanelor.

PE URMELE ZANEI

Am văzut la Bontida și alte exemplare care pășesc pe urmele Zanei. E adevărat: producțiile acestora nu sînt atît de spectaculoase, dar înscriu certe succese pe linia obținerii prețiosului aliment care e laptele. Vaca Montana, după corectarea rațiilor de furajare, a dat în lactația a treia 8.900 litri. În cadrul rasei — brună de Maramureș — Montana deține recordul pe țară. Stațiunea a făcut un lucru bun: a grupat vacile pe familii. Un bun

nume are astăzi familia Rozina. Fiicele ei — Huna, Lidia, Ospitaliera — dau pe an, fiecare, peste 7.000 litri de lapte. Ele pășesc, așadar, pe urmele vedetei de la Bontida.

Specialiștii stațiunii sînt preocupați — au deja bune rezultate în acest sens — de formarea unui tip de vacă al cărei lapte să aibă două caracteristici: mult și gras. Lucrul acesta se obține, în primul rînd, prin încrucișare. De aceea, alături de selecție și alimentație, problema reproducției intră în preocupările de seamă ale lucrătorilor de aici. Multe unități agricole socialiste clujene și din alte părți de țară — își datorează o parte din succesele lor și faptului că au folosit experiența Bontidei în creșterea animalelor.

Este și acesta un fapt care demonstrează grija statului pentru lărgirea șeptelului în cadrul dimensiunilor unei agriculturi moderne.

Privim o hartă: de la Bontida pleacă nenumărate săgeți spre toate regiunile țării (afară de Dobrogea). E o hartă zootehnică. Grafic, ea spune un lucru: că această uzină vie — stațiunea experimentală — e prezentă în foarte multe locuri din țară.

Prin experiența Zanei și a altor vaci cu producții mari, prin întreg procesul de selecție, alimentație și hrănire rațională, Bontida îmbogățește și ajută activitatea în sectorul creșterii animalelor din unitățile agricole socialiste.

★

Cititorii, pe bună dreptate, își pun întrebarea: ce face Zana la ora actuală? Răspundem: e tot la Bontida, e frumoasă, sănătoasă și nu peste multă vreme va da stațiunii cel de-al 5-lea urmaș. Pînă acum

Ceea ce se întîmplă în fiecare zi: plimbarea vacilor în spații largi.

a dat stațiunii 4 feciori: Zucu, Codru, Everest și Giuvaer. Lucrătorii stațiunii au o mare dorință: ca să dea de data aceasta și o urmașă, adică o vițea, care s-o mostenească întru totul pe maică-sa. Zana dă și acum producții mari de lapte, dar specialiștii de la stațiune urmăresc astăzi la Zana nu producția record de lapte, ci folosirea ei pe linia producerii a cât mai mulți viței și, dacă se poate (deocamdată în acest sens știința zootehnică e neputincioasă) cât mai multe vițele.

Crescătorii de animale de la gospodăriile agricole colective din comunele Luna de Jos, Iclod, Râșcruci, Borșa, etc. — toate în regiunea Cluj — consideră pe bună dreptate stațiunea de la Bontida ca o „școală de zootehnie“.

Susținuta muncă de cercetare a

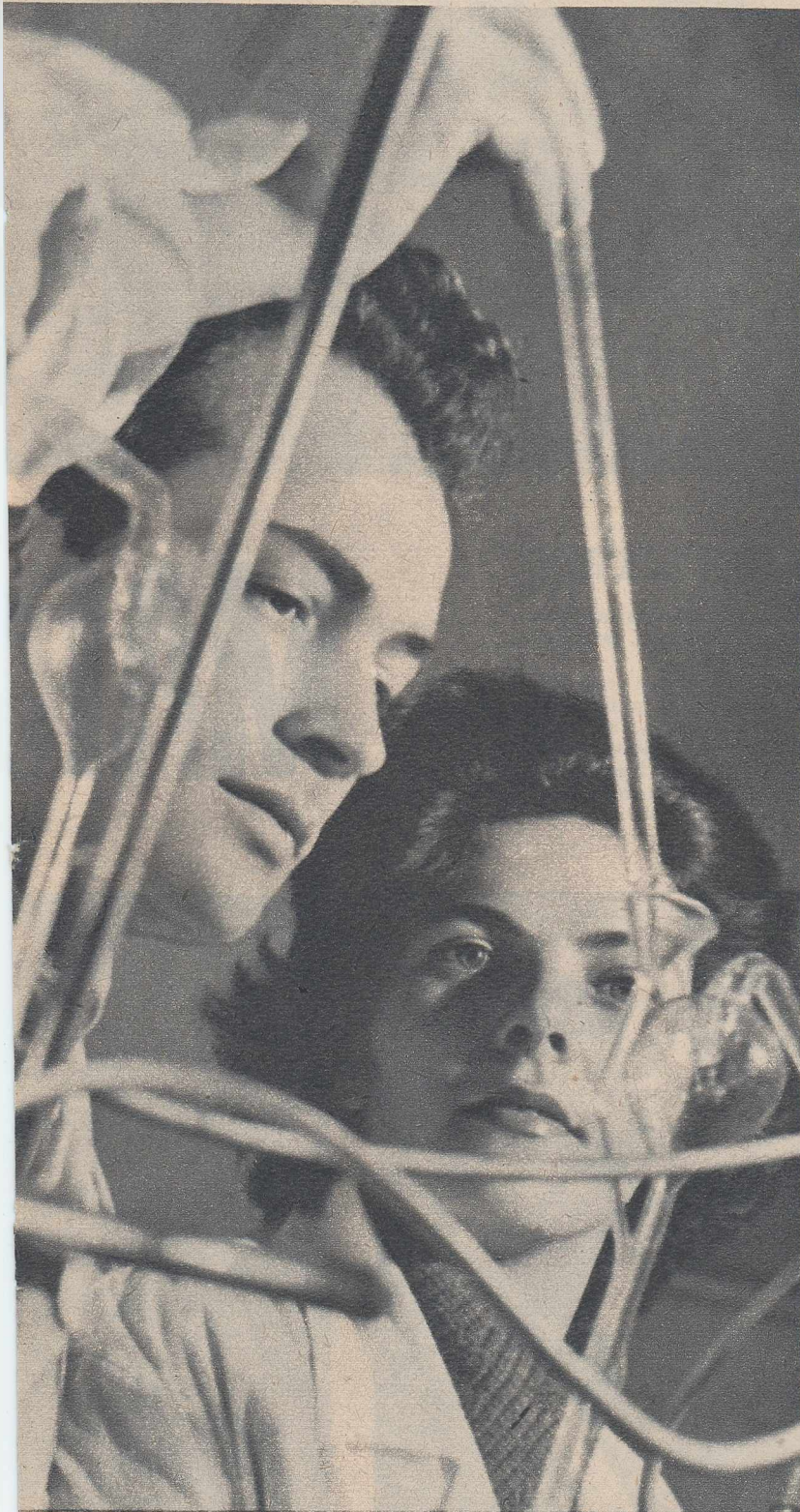
acestei stațiuni, slujirea practică, sint caracteristici care evidențiază nu numai activitatea stațiuni clujene, ci a majorității unităților agricole socialiste.

Zilele acestea s-au împlinit 15 ani de la istorica Plenară a C.C. al P.M.R. din 3-5 martie 1949. Deschizând calea unei agriculturi socialiste, moderne. Partidul Muncitoresc Român a lărgit și căile cercetării științifice în sprijinul agriculturii, în domeniul creșterii animalelor.

Bontida și multe stațiuni experimentale și gospodării agricole de stat sint mărturie elocvente în acest sens.

George CIUDAN

Fotografii de S. STEJNER

În cadrul laboratorului stațiuni se face determinarea conținutului de proteine din furaje.

CARTI

Ion BĂNUȚĂ: două volume de versuri

Apărute cam în același timp, cele două volume de versuri ale lui Ion Bănuță (unul în colecția *Cele mai frumoase poezii* a Editurii tineretului, cu un judicios cuvânt înainte semnat de acad. George Călinescu, celălalt, intitulat *Scrisoare către anul 2000*, la Editura pentru literatură), relevă mai pregnant personalitatea poetului, preocupările și posibilitățile sale. Se cuvine semnalată mai întâi aria tematică largă a volumelor, tendința poetului de a cînta și a se raporta mereu la cele mai diverse probleme, aspecte și medii ale societății noastre, ale contemporaneității în general. În acest din urmă sens, chiar biografia lui, lesne deductibilă din poezii, i-a prilejuit o asemenea cunoaștere și, implicit, raportare. Vladimir, alter ego-ul său, e fiu de țărani oprimați de pe Argeș. El a văzut de mic, „printre argeșeni săraci“, cum în cîmpuri „robesc atîția oameni / între belșug și nadă“, a fost apăsător de acei „drugi de fier: / un boier, / un jandar și un primar, / popă miruit cu har, / un chiabur, un perceptor“ și, „sărman nomad“, și-a căutat cu patimă un liman al luminii și dreptății („Ca un tăietor de sare, / caut soare / în tășuri de topoare“). Un șir întreg de tribulații, de căutări, de răzvrătiri ineficiente, de dibuiri și blesteme, au premers deciziunii sale de a-și părăsi locurile dragi și a încerca o altă ieșire din impas. („Secer spice pe coclauri, / dar mi-am zis să nu mai secer, / ci să intru în întreceri, / la tăiat de balauri“; „Am să cat învățător, / buche nouă să mă-nvețe“ etc.).

Pe un asemenea fond sufletesc vor nimeri ideile cele mai înaintate ale vremii, structurîndu-l și orientîndu-l către relurile înalte ale luptei pe care o duceau în fruntea întregului popor, comuniștii. („Din dirzenie și chin / printre ziduri și vecini, / mă aflai cu rădăcini“). Experiența Griviței va fi pentru el hotărîtoare („Grivița! Cetatea vieții, / Grivița. Amurg. Amiază. / Inceputul dimineții“). „Cu zestrea lui de piatră și de rouă, / Vladimir intră în Cetatea nouă“ unde învață „să dezlege și să lege / pentru om o altă lege“. Luptele din februarie '33 i-au relevat o dată în plus puterea „clasei în asalt“. I-au atras cu toată ființa lui în iureșul luptei de clasă, învățîndu-l să-și „sue toate vrerile / pe firul de aur al viitorului“. Anii de crîncenă detenție în „Cetatea tăcerii“, evocați în cîteva emoționante poeme,

departe de a-l zdrobi, l-au călit mai puternic, încît în „clipa Libertății“ el și-a reafirmat din plin virtuțile de ostaș modest și credincios al partidului, căruia îi datorează tot ce e mai bun în ființa lui: „De liber versul mi-l deschid / sub flămuri roșii de partid, / de gîndul la înaltul zbor — / Partidului îi sint dator“. Din această perspectivă lansează el *Scrisoarea către anul 2000*, „cînd neamurile, toate, toate / uită-vor lacrimi de amar“. Iar dacă atunci „voi fi spus prelung adio / pădurilor cu freamăt greu / și grîului din satul meu, / din slava sa și-a codrului / o lacrimă s-aprinzi ușor. / Așa e dat: / la zile mari / să-ți amintești și de zidari“.

Conștiința aceasta de zidar, de „ecov al veacului“, cum numea Victor Hugo poetul, îi dă credința că, chiar dacă în țesătura versului său s-au mai rupt unele fire, „lăsdnd și goluri dedesubt“, el și-a făcut cu cinste datoria „umbînd pe un fir de soare / căutînd mîrgăritare“ și „adunînd în pagini oameni, fapte / și visuri mari de zi, de noapte“, încît veacul ce vine îl va „culege din praf și soare, / din depărtata mea scrisoare“.

În același timp zidar și cronicar al vremurilor noi, poetul cîntă deopotrivă fapta măreață ca și pe cea cotidiană, obișnuită, munca și dragostea, bucuriile și melancoliile omului nou, succesele și greutățile noastre trecătoare, îmbărbătîndu-și semenii cu versul său cînd viguros, cînd ingenuu, muștrător sau laudativ, în funcție de momentul și sectorul pe care îl vizează. Probabil că luptătorul Vladimir ar citi cu încîntare versurile poetului Ion Bănuță și ecoul lor l-ar însoți multă vreme. O anume candoare, o sinceritate și pasiune în a recepta și comunica realitățile, o expresie simplă, directă (care uneori însă mai păstrează urme de prozaism), o vitalitate puțin obișnuită ce se degajă din versurile sale îndreptățesc cele spuse, între alții, despre poet de către G. Călinescu: „Esențial este că Ion Bănuță este poet și că are o inimă care zvîcnește sonor. Prin ea se va înțelege și desăvîrși pe sine“. Cele două volume recent apărute marchează atît evoluția de pînă acum a poetului, treapta la care a ajuns el, cît și virtualitățile dezvoltării sale viitoare, autorul aflîndu-se în plînb ascensiune, într-un moment în care achizițiile eterogene se structurează într-un profil lesne de demarcat.

George MUNTEAN

CARTEA ȘTIINȚIFICĂ

INSECTE... ARHITECTI

Lazăr Botoșăneanu, autorul lucrării de popularizare, apreciată la vremea ei în presă, „Fosile vii“, ca și a numeroase lucrări de cercetare în domeniul biologiei a scris o nouă lucrare apărută recent în Editura științifică: „Insecte... arhitecți și constructori sub apă“. Cartea tratează despre trichoptere, insecte acvatice răspîndite în mai toate regiunile globului, și despre curioasele lor construcții.

„De obicei — arată autorul — larvele își încep activitatea constructoare imediat după ieșirea din ou, făcînd construcții de o varietate și de o specificitate de-a dreptul uluitoare. Observatorul atent al acestor mici insecte... nu știe ce să admire mai întîi: ingeniozitatea cu care larva reușește să „smulgă“ mediului materialele de care are nevoie în elaborarea construcției; plasticitatea instinctului său, care îi permite să facă față cu succes unor condiții modificate; specificitatea a numeroase tipuri de construcții“.

Trichopterele sint adevărați arhitecți și constructori sub apă — și cît de talentați! Materialul faptic și experimental răspîndit într-un mare număr de lucrări de specialitate este prezentat în cartea lui L. Botoșăneanu într-o formă accesibilă marelui public.

Puțini știu, de pildă, că larvele construiesc, după procedee complicate, adevărate plase-capcană cu grijă camuflate, în care se prind vietățile mărunte care le servesc drept hrană. Tot larvele sapă galerii în rocile subacvatice, construiesc căsuțe în formă de pălărie (din granule de nisip cimentate cu o substanță secretată de larvă), realizează cu o măiestrie nebanuită remarcabile construcții tubulare transportabile.

Pe alocuri în volum — este drept — limbajul tehnic și unele explicații de interes numai pentru specialiști străbat prin canavaua povestirii, încercînd inutil textul. În general, însă, expunerea este

simplă, limpede, expresivă, iar stilul prezintă autentice calități literare.

VESTIGII ALE UNOR CIVILIZAȚII DISPĂRUTE

„Lumi dispărute“, ultima carte a lui Aurel Lecca, publicată de Editura tineretului, s-a bucurat în rîndurile cititorilor de mare succes, concretizat de altfel și printr-o epuizare rapidă a tirajului. Recomandînd-o ca o lectură instructivă, nu ne rămîne decît a sfătui pe cei interesați să o caute la bibliotecile publice sau la anticariate.

A existat oare Atlantida? Dar „Continentul Mu“ în Pacific? „Țara lui Sannikov“ din înghețata Arctică a fost oare o plămăuire de legendă sau o realitate? Este oare adevărat că apele au înghețat cîndva, într-un trecut îndepărtat, întinse pămînturi populate, în preajma insulei Madagascar, a insulei Creta și a arhipelagului Antilelor? Ce se știe despre civilizațiile azi dispărute din regiunea junglilor Amazonului sau a desertului Sahara?

Acestor întrebări, care au fascinat mintea multor generații, încercăm să le dea un răspuns cartea. O însușire de seamă a ei: faptele sint parcă lăsate să vorbească singure. Mai întîi se aminteste, de fiecare dată, legenda, apoi sint puse față în față păreriile savanților care pledează într-un sens sau într-altul și, în sfîrșit, faptele pe care se bazează ipotezele respective. Geologia, meteorologia, lingvistica, arheologia, astronomia, biologia, artele plastice — toate își spun cuvîntul. Pînă la urmă, cititorul este lăsat să tragă singur concluziile pe care le crede de cuviință.

Lucrarea demonstrează că enigma continentelor dispărute a coborît din sferile mitologice în acelea ale științei și că se apropie vremea cînd descoperiri de mare însemnătate vor arăta care din ipotezele elaborate indică drumul adevărat.

I. M. ȘTEFAN

1

2

Scriitorul poate să-și rupă notițele și s-o ia de la capăt; pictorul poate să șteargă ultima trăsătură de penel și să aștearnă pe pânză alte culori; ceramistului îi este cu puțință să remodeleze argila nearsă. Dar interpretului muzical nu-i era posibil pînă nu demult să-și analizeze propria creație.

De obicei el exersează toată ziua, însă atunci cînd începe în sală concertul, nu-i mai este îngăduit să cînte fals sau să reia totul de la început. Creația sa este apreciată după realizarea de moment. Iată însă că în prezent noi metode ușurează și muzicianului autocontrolul asupra artei sale.

Tehnica filmului îngăduie actorului sau dansatorului să-și repete partitura pînă atinge desăvîrșirea, iar studioul de înregistrări permite muzicianului să-și aleagă versiunea pe care o prezintă publicului.

Fotografiile de față, realizate de fotoreporterul Erich Auerbach pentru revista engleză „The Illustrated London News”, reprezintă studii de... atitudine autocritică. Ele îi înfățișează pe cîțiva dintre marii muzicieni ai timpului nostru în intimitatea studioului, în timp ce ascultă foarte concentrați înregistrări din propria lor creație. Aceste pătrunzătoare fotografii nu reprezintă niște atitudini studiate și trecătoare, ci disciplina cea mai severă, aceea izvorită dintr-o înaltă conștiință artistică.

MAR

5

6

3

4

MUZICIENI AI LUMII

ascultându-si împrimările

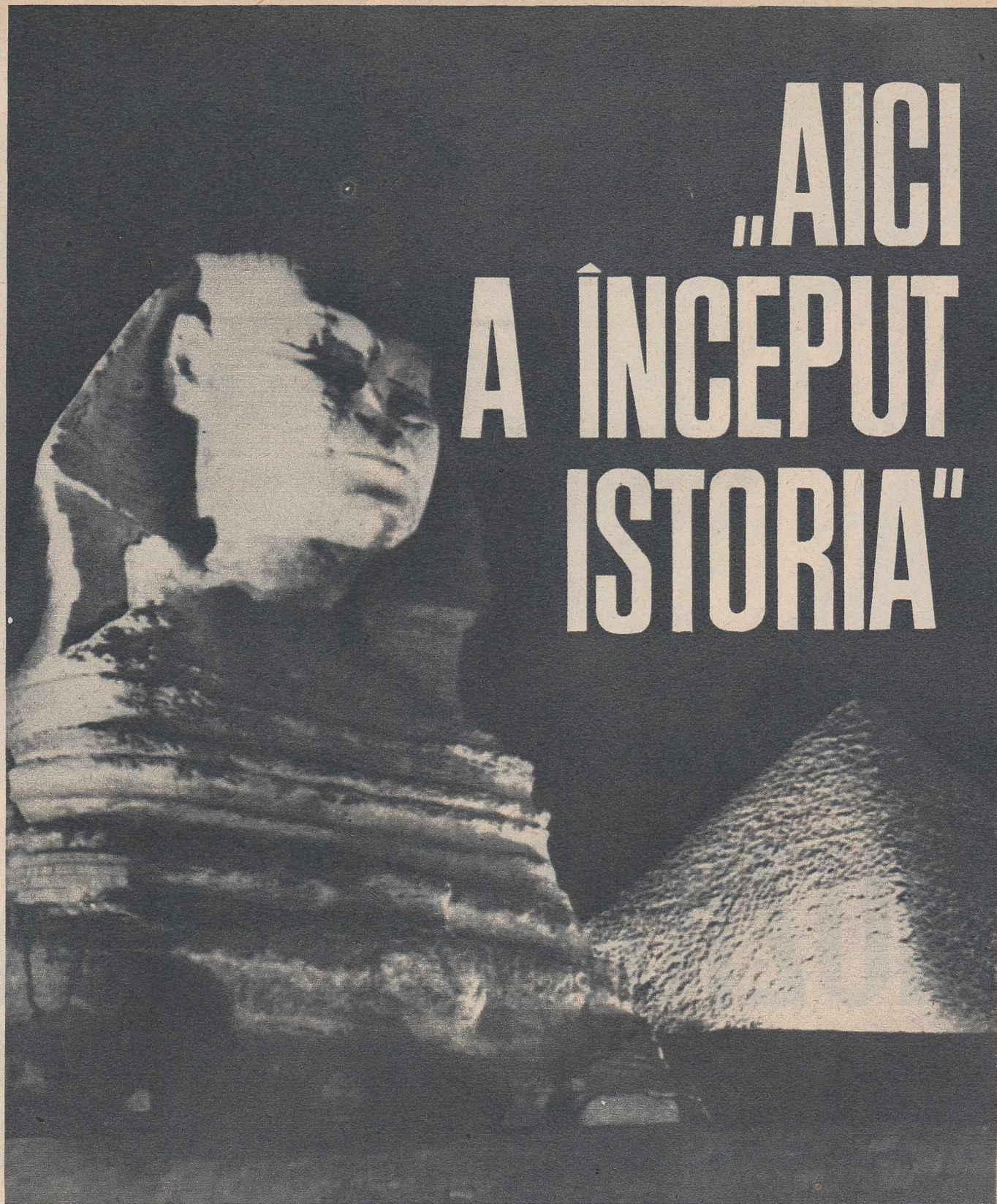

- 1 Foarte concentrat, violoncelistul Pierre Fournier audiază o reluare a împrimării pe care tocmai a făcut-o.
- 2 Walter Legge și soția sa Elisabeth Schwarzkopf ascultă împreună cu William Walton (dreapta) înregistrarea lucrării acestuia — „Ospățul lui Baltazar“.
- 3 În studioul de înregistrări, Leon Goossens ascultă — în interpretarea sa și sub bagheta dirijorului Colin Davis — Concertul pentru oboi de Mozart.
- 4 Extraordinara ureche muzicală a lui Igor Stravinski, marele compozitor octogenar, apreciază o înregistrare din propriile sale compoziții.
- 5 Un Sviatoslav Knusévițki cu capul plecat, un Oistrakh impacientat, un Lev Oborin (dreapta) relativ calm și un inginer de sunet își ascultă cu toții creația...
- 6 În această fotografie expresia Mariei Callas oglindește atitudinea critică pe care această mare artistă o are față de propria sa interpretare.

LUMINI
DE
NEON
ȘI
UMBRE
MILENARE
ÎN
INIMA
DEȘERTULUI

Correspondență
specială
de la Cairo

„AICI A ÎNCEPUT ISTORIA”

A

utomobilul aleargă cu 100 km pe oră. Simți secolul 20 în goana mașinii, îți vezi întruchipat în mulțimea blocurilor ce răsar de o parte și de alta a șoselei, ca și în reclamele de neon ce-și reflectă luminile pe asfalt. Brusc, însă, aproape orice semn de viață dispăre. Ai senzația că ești azvirlit cu viteza unui bolid într-un abis de beznă. Și aceasta încă înainte de a fi trecut porțile deșertului cu nisipuri eterne.

Mașina nu-și încetinește viteza. Când te obișnuiești cu întunericul începi să deslușești unele contururi; pe fondul opac al cerului smolit vezi profilându-se urmele stăpînitorilor veșnici ai deșertului — piramidele. Și, involuntar, îți scapă o exclamație de uimire și nerăbdare. Pe măsură ce te apropii de ei, acești coloși de granit cresc văzînd cu ochii. Când ai ajuns la poalele lor nu numai gîndirea, dar și întreaga-ți ființă este aruncată în urmă cu 5000 de ani. Te afli într-o lume în care trecutul milenar a eșuat parcă în bancurile de nisip ce se unduiesc pînă în apropierea bătrînului Nil.

Palele de aer îmbălsămat de mandarine și portocali, care răzbat pînă aici, par străine în împărăția pietrei și nisipului, în mijlocul „orașului” mort al faraonilor.

...Au rămas doar cîteva minute pînă la începerea spectacolului de „sunet și lumină”: „Aici a început istoria”. Ne grăbim să ne ocupăm locurile pe o terasă înălțată la o depărtare de circa 100 metri în fața Sfinxului. Drept decor: cele trei piramide ale lui Keops, Keften și Mikerinos. Deodată, întreaga „scenă”, lungă de 2 km și lată de 1 km,

unde artiștii sînt Sfinxul și piramidele, capătă viață sub luminile, la început discrete, ale reflectoarelor și în ritmul unei uverturi magnifice.

În fața piramidelor colorate în albastru închis, apare din întuneric Sfinxul învăluit în lumina răsăritului de soare. Pe neobservate chipul său sobru și sever capătă culoarea aurului scipitor. Și, în acest moment... începe să vorbească.

„În fiecare zi văd cum răsare soarele pe îndepărtatul mal al Nilului. Primele lui raze îmi luminează fața întoarsă spre el. Și vreme de 5000 de ani am văzut înălțîndu-se pe cer toți sorii de care oamenii își pot aminti. Am văzut primele străluciri ale istoriei Egiptului, precum mîine voi vedea răsăritul luminînd incandescent... Cei care, adorîndu-mă, au venit aci să mă vadă, mi-au dat multe nume...”

Harmokis, Horus, Marele zeu, Dumnezeuul deșertului, Suveranul eternității, acestea au fost numele care i s-au dat. „Dar numele care mi-a rămas a fost acela pe care mi l-a dat un călător grec: tatăl istoriei, Herodot. El m-a numit Sfinx ca și cum aș fi fost din țara lui. Și acel nume este acum numele meu.”

Un fascicul de lumină a surprins gura puternic conturată a Sfinxului, dezvăluindu-i zîmbetul enigmatic, în timp ce alte reflectoare descoperă trăsături și expresii noi care, în timpul zilei, datorită luminii difuze, nu pot fi observate. Îmbinarea perfectă a culorilor și a umbrelor dă naștere unor efecte de lumină cu totul neașteptate. Acum, suveranul eternității ni se înfățișează în toată splendoarea lui.

Treptat, piramida lui Keops reapare din beznă în timp ce glasul

absolut reale. Știința contemporană obține rezultate care fac probabile aceste anticipări. Este vorba în special de chimia biologică, care utilizează din ce în ce mai mult și în domenii tot mai variate însușirile excepționale ale unor microorganisme.

MOTOARE VII

Oamenii de știință au constatat de mai mult timp că materia vie este capabilă să fabrice substanțe utile mai repede, mai economic și mai bine decât s-a reușit vreodată să se realizeze în uzine sau în laboratoare industriale. Organismul uman și al animalelor sintetizează și distruge un număr imens de substanțe

organice dintre cele mai complexe, fără a folosi temperaturi și presiuni ridicate, spre deosebire de industria chimică de sinteză, în care aceleași reacții nu pot avea loc decât la temperaturi de sute de grade Celsius și la presiuni de zeci și uneori sute de atmosfere.

De exemplu, în organismul viu substanțele complexe sînt descompuse în altele mai simple sau sînt oxidate foarte ușor și foarte repede la temperatura corpului. Astfel, glucoza este oxidată la temperatura de 37°C. Pentru a efectua aceeași reacție în laborator, ne trebuie o temperatură de peste 200°C.

Descompunerea și oxidarea substanțelor în organismele vii este mij-

locită de către anumite substanțe numite fermenți. Fermentul lactază, de pildă, produs de anumite microorganisme, descompune în organismul viu, într-o oră, o cantitate de lactoză care în condiții de laborator ar fi descompusă, cu ajutorul unor reactivi foarte energici, în decurs de cinci săptămîni.

În plus, pentru astfel de reacții este nevoie de cantități foarte mici de fermenți. De pildă, catalaza (un alt ferment, care se obține din ficatul animalelor și din țesuturile plantelor verzi). Chiar o soluție conținînd un gram de catalază la 25.000 de litri de apă descompune apa oxigenată!

Microorganismele acționează cu un randament asemănător și în afara

organismului viu. Din timpuri imemorabile ele sînt utilizate la fabricarea alcoolului, berei, vinului, drojdiei de panificație. Ele și-au găsit de mult o largă utilizare în industria laptelui și a produselor lactate. De activitatea microorganismelor depinde și prepararea tutunului, a fibrelor textile și a altor produse de larg consum.

Folosirea microorganismelor în diverse ramuri ale industriei nu se limitează însă la aceste exemple, în general cunoscute. Bacteriile, drojdiile, ciupercile microscopice, și mușcăturile — toate microorganismele

Dr. Em. ROMAN

(Continuare în pag. 16)

LABORATOARE INVIZIBILE

Na nu este zăpadă. Este un aspect de la secția de fermentație primară de la Fabrica de bere „Rehova”. Din timpuri străvechi, microorganismele sînt utilizate la fabricarea alcoolului, berei și vinului. În zilele noastre, însă, cîmpul lor de activitate industrială se extinde neîncetat.

LABORATOARE INVIZIBILE

— s-au dovedit „chimiști” iscusiți, capabili de performanțe uimitoare și în multe alte domenii.

DE LA RĂZBOIUL GLICERINEI LA SPIRITUL DENATURAT

Încercări izolate de a utiliza microbii pentru sinteze chimice s-au făcut încă de la începutul secolului nostru. Dar industria chimică a început să se intereseze mai serios de bacterii abia în cursul primului război mondial. Englezii aveau nevoie atunci de acetonă pentru fabricile de muniții și nu puteau să o importe. Un chimist și-a amintit că există bacterii care, dacă sînt cultivate pe medii zaharate, în anumite condiții dau acetonă. În câteva luni, zeci de chimiști din laboratoarele aliaților au „perfectionat” activitatea acestor bacterii producătoare de ace-

tonă; apoi s-au construit uzine întregi pentru fabricarea acetonei prin această metodă.

Același lucru se petrece și de partea cealaltă a frontului. Germanii duceau lipsă de glicerină — o lipsă resimțită încă de la începutul ostilităților — iar aliații, care cunoșteau situația, socoteau că acest fapt va grăbi sfîrșitul războiului. Totuși, deși din calcule rezulta că ultima picătură de glicerină trebuia să se fi sfîrșit de mult, germanii continuau războiul... În cele din urmă s-a aflat secretul: tot cu ajutorul unei bacterii, chimiștii germani au reușit să fabrice glicerină din substanțe zaharoase.

Alcoolul etilic se numără și el printre primele substanțe chimice fabricate de microorganisme (drojii), dar nu e singurul alcool produs cu ajutorul acestora. Numeroase alte alcooluri cu întrebuințări multiple se obțin prin fermentații efectuate cu microorganisme „specializate”. Cităm doar câteva: alcoolul benzilic, utilizat în parfumerie și medicină; alcoolul amilic, folosit ca solvent; alcoolul lentilic, întrebuințat ca dizolvent în industria lacurilor; alcoolul izolentilic, materie primă folosită la fabricarea cauciucului; alcoolul me-

descoperit ca produs al descompunerii zaharurilor de mucegaiuri.

Chiar și acidul citric, atît de mult folosit în medicină și tehnică, nu se mai extrage aproape de loc din fructe citrice, ci se obține prin fermentarea melasei de sfeclă cu ajutorul unei ciuperci microscopice (*Aspergillus niger*). Acest acid citric „artificial” nu se deosebește prin nimic de cel obținut din sucul de lămîie.

POVESTEA ORHIDEELOR

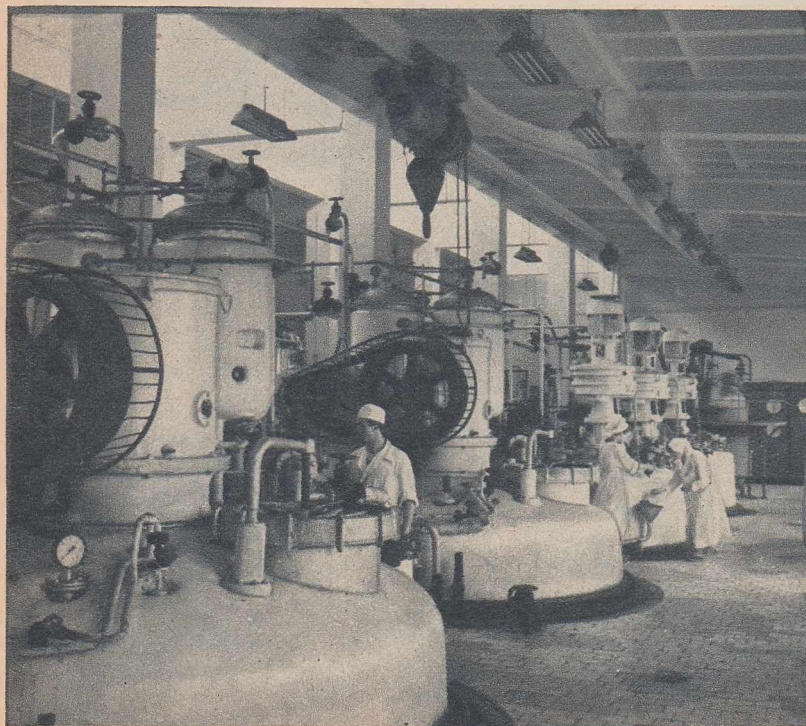
Multe vitamine sînt de asemenea produse de microorganisme, care, prin însuși procesul lor de viață, le sintetizează. Este interesant să amintim, pentru exemplificare, povestea ciudată a orhideelor.

Aceste plante decorative, originare de la tropice și reprezentate prin circa 15.000 de specii, multă vreme nu au putut fi cultivate în condiții artificiale: semințele abia încolțeau. Doar după cercetări îndelungate a fost descoperită cauza insuccesului: semințele orhideelor se dezvoltă numai atunci cînd se fixează pe ele o anumită specie de ciupercă microscopice. Aceste ciuperci, care în primele zile le servesc drept hrană, se-

↑
Termitele pulverizează totul în calea lor, dar ele nu sînt numai un flagel, ci pot da „sugestii” interesante privind realizarea de biosinteze industriale cu randament ridicat: bacteriile din infestinele acestor insecte transformă cu cea mai mare ușurință materialul lemnos pe care-l devorează, în proteine, grăsimi și zaharuri. →

Microorganismele sînt de neînlocuît în producerea multor medicamente. Ele se află „la ele acasă” și la Fabrica de antibiotice din Iași (fotografia de jos).

tilic, avînd întrebuințări variate în industria chimică; și, în fine, banalul spirit denaturat.

MICROORGANISMELE ÎȘI EXTIND ACTIVITATEA

O altă categorie de substanțe chimice produse cu ajutorul microorganismelor sînt acizii. Acidul acetic, mai binecunoscut sub numele de oțet, este preparat (în proporție de 40% din producția totală) prin intermediul fermentației acetice. Acidul lactic se fabrică pe cale industrială din porumb sau cartofi. „Mustul” obținut din aceste plante se însămînțează cu bacterii speciale (*Termobacterium cereale*). Recent s-a reușit obținerea acidului lactic din știuleți (prin fermentație cu bacterii lactice), economisindu-se astfel materiile prime alimentare valoroase din care se prepară, după metoda „clasică”, acidul lactic. Acesta din urmă are numeroase utilizări, în domenii foarte variate: în industria pielăriei, textilă (mătasea naturală și artificială), alimentară (a conservelor și a produselor zaharoase), în medicină etc.

Acidul oxalic a fost primul acid

creț vitamină PP, absolut necesară pentru încolțirea normală a semințelor. Ciupercile producătoare de vitamină PP nu puteau însă trăi în orice climă și în orice sol.

S-au înlocuit atunci ciupercile cu produsul lor vitaminic și astfel orhideele au putut fi cultivate în cele mai diferite locuri de pe globul pămîntesc.

MICROBII... FABRICĂ MEDICAMENTE

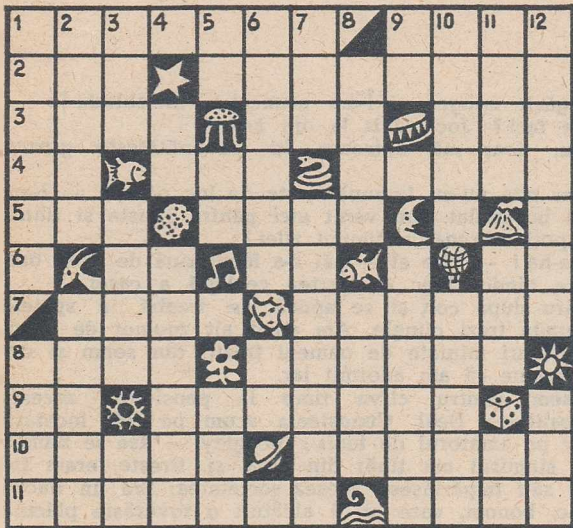
În intestinul omului și al animalelor microbii fabrică neconținut vitamine din grupa B, vitamina K și altele. Bacili care se găsesc în mod constant în intestin asigură, de pildă, întreaga cantitate de vitamină K necesară organismului. De aceea la nou-născuți, din cauza sterilității tubului intestinal, hemoragiile datorite lipsei de vitamină K sînt foarte periculoase.

În industrie, o serie de vitamine sînt astăzi sintetizate mai ușor și mai economic prin intermediul microorganismelor. Celebra vitamină

Dr. Em. ROMAN
(Continuare în pag. 21)

TOTUNAI!

ORIZONTAL: 1) Un scriitor sau... un ram — Un pește sau... un parc sucit. 2) Ios sau... haină pe dos — Podoabă sau... parazit. 3) Zeitate sau... mama piinii — Un anume cub sau... produs la stîină (reg.) — Popas pe la țară. 4) Sojul „ei” — Un mire care și-a pierdut capul sau... curelușe — Scuza greșelii sau... așa pe dos! 5) Mă veselesc sau... un semn al virstei — Plantă în mediul acvatic. 6) Rece! — Ere l... sau Elena Rădulescu — În sfîrșit vorbe! sau... cum face mielul. 7) Ruda de acasă sau... cea de la spital — Insul sau... cel care-ți stă în gît. 8) Mezel... sau instrument muzical — Cetate antică sau... sfîrșită. 9) Rezemătoare — Mînuitor de arcuri. 10) Riu... sau șmecher sau... pentru legat — Din neamul idiarilor (pl.). 11) Din pricina febrei — Acompaniment.

VERTICAL: 1) Odaie sau... în pneu — Arbore sau... se varsă în Dunăre. 2) Monede spaniole sau... adevărați — Neveste sau... glume. 3) Fiul lui Gad (leg.) — De miel... sau de sare — Ruteniu. 4) Pozezi... usturoi — Gura vulcanului sau... instrument al retușerului fotograf. 5) Pepene! Un soare sau... lucrul pămîntului pe dos — Fir. 6) Animale africane sau... ieșite din echipament (art.) — La sport! 7) 12 luni, plus una sau... fata lugojană — La obraz sau... la jocul cu bile. 8) Categorie de boxeri... serioși — Două pronume. 9) Într-o clipă! sau... gaz caustic — De mîncare sau... de șters. 10) Scormonit sau... la poezie — Piatră prețioasă. 11) Ațirn sau... salcîm — Șarpe uriaș — Literă grecească. 12) Călător sau... trece repede — Băutură sau... sosesc.

Dezlegarea jocului „Primăvara” apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Mărțisoare — St. 2) Eros — Orlova — O. 3) Rai — Banuș — Nap. 4) It — Teren — Momi. 5) Urare — Ametît. 6) Sr — Uz — Grădina. 7) Cîntețoi — AMT. 8) O — Au — Al — Alpin. 9) Rir — Aman — I — Ra. 10) Teci — BS — Sonet. 11) Adieri — Etna — U. 12) R — Stoluri — Dar. 13) Ireale — Albina.

OBSERVAȚIILE UNUI CĂLĂTOR CU AUTOBUZUL...

de Rik AUERBACH

Virajul excelent...

Pornirea e bună...

Frîna nemaipomenită...

Suspensia perfectă...

Șoferul... trebuie revizuit!

10.000 MILIOANE TONE DE AUR

Specialiștii în chimia apei marine au identificat în apa de mare mai mult de patruzeci de elemente, dintre care multe au o mare importanță economică. Însă extracția lor din apa mării deocamdată nu este rentabilă, deoarece are nevoie prea mari cheltuieli.

Astfel, chimiștii din R.F. Germană au încercat extragerea aurului din ocean. S-a calculat că apele oceanelor cuprind 10.000 milioane tone de aur, adică 0,008 mg pe metru cub de apă. Descoperirea unui pro-

cedeu economic de extragere ar echivala cu o adevărată „piatră filozofală” la care visau alchimiștii pentru a putea transforma în aur orice substanță...

Ceea ce nu reușește deocamdată omul au reușit însă vicleștii care populează oceanul. Unele dintre ele posedă însușirea de a absorbi elemente din apă. Tocmai această caracteristică a dus la preconizarea unor procedee biologice — și nu chimice — pentru extragerea substanțelor rare din apa mării. Lagunele cu apă mică ar urma să fie populate artificial cu acele organisme care au însușirea de a absorbi nichel, cobalt, uraniu, radium etc., urmînd ca, după un timp, concentratele respective de elemente rare să fie extrase chiar din corpul organismelor.

O NUNTĂ... CA LA CIRC

Tînăra dansatoare de circ June Thompson s-a măritat cu Derek Whitney, salariat al unei grădini zoologice din Anglia. După oficierea căsătoriei, mireasa a ținut mor-

și să toasteze de pe spinarea calului său favorit, Goldie, lucru care — după cum se vede — i-a amuzat teribil pe nuntași.

„ATROTABAK”

Fără discuție, nicotina este o otrăvă. Cunoșcînd însă faptul că ea se formează în rădăcinile tutunului, trecînd apoi în frunze, cultivatorii de tutun bulgari au

încercat să facă din „iarba dracului” o plantă inofensivă pentru cei ce o fumează. Ei au altoit mlădițe de tutun pe planta de laur (*Datura stramonium*), ale cărui rădăcini conțin atropină, o substanță cu proprietăți terapeutice. Analiza chimică a frunzelor răsărite după altoi a arătat că ele nu mai conțin nicotină, ci... atropină, realizînd vechiul vis al oricărui fumător de a putea savura o țigară bună fără să se teamă de urmările nocive ale nicotinei.

Fumarea „Atrotabak”-ului cum l-au denumit realizatorii lui — are efecte pozitive în tratamentul astmei, al ulcerului gastric, al hipertensiunii arteriale etc.

Gustul plăcut al noii țigări și mai ales caracterul ei inofensiv au făcut ca întreprinderile bulgare de comerț exterior să fie solicitate de numeroase țări.

FILARMONICA DE SOBE...

Nu e vorba de nici un fel de paradă a sobelor de gătit, ci de câteva exemplare de instrumente de suflat cu care un grup de țărani elvețieni au defilat cu prilejul unui carnaval.

AMATORU

Am găsit mingea și i-am aruncat-o, întrebându-l:
— Ce faci? Joci tenis la ora asta?
— Nu, doar mă antrenez. Îți îmbunătățește grozav jocul.

— Dar mie nu-mi îmbunătățește de loc odihna — i-am răspuns bosumflat. Am venit aici pentru liniște și tihnă. Nu te poți antrena în timpul zilei?

— Ha-ha! — rîse el — păi s-a făcut ziuă de două ore. Nu face nimic. Trec de partea cealaltă a casei.

Dispăru după colț și se apucă de treabă în spatele casei, unde trezi cîinele. Am auzit alt zgomot de geam spart, glasuri mîniate de oameni treziți din somn și curînd pesemne că am adormit iar.

Veniser pentru cîva timp la pensiunea aceasta din localitatea Deal. Cunoșteam acum pe toți locatarii inclusiv pe amatorul de tenis; Beggley — așa se numea — era singurul om tînăr din casă, și, firește, eram îndemnat să-i împărtășesc adesea societatea. Era un flăcău simpatic, bonom, care ar fi alcătuit o tovărășie plăcută dacă n-ar fi fost atît de mort după tenis.

Cînd nu juca tenis, se antrena, citea sau vorbea despre tenis.

Pe vremea aceea Renshaw era figura proeminentă în lumea tenisului și-i pomenea numele atît de des, încît îmi născu în suflet gîndul întunecat de a-l ucide pe idol într-un mod tăcut și discret.

Într-o după-amiază ploioasă, după ce-mi vorbise de tenis trei ceasuri în șir, pomenind numele lui Renshaw, după cît de precis am putut ține eu statistica: de patru mii două sute treisprezece ori, i-am spus:

— La închipuie-ți că cineva ia o pușcă — cineva care țintește foarte bine, se duce și trage în Renshaw pînă ce rămîne mort de-a binelea. Într-un asemenea caz voi, jucătorii de tenis, v-ați hotărî să-l mai lăsați în plata domnului și să mai vorbiți și despre altceva?

— A, cum! — exclamă el indignat. Dar cine ar vrea să-l împuște pe Renshaw?

— Lasă amănuntul ăsta. Să presupunem că s-ar găsi un amator!

— Ei, într-un asemenea caz ar rămîne fratele lui. E grozav și el!

Uitasem de asta.

— Bine, să nu polemizăm. Să zicem că ar ucide cineva întregul trib — am auzi mai rar numele lui?

— Nici gînd — replică el, categoric — Renshaw va fi un nume nepieritor cîtă vreme va exista tenis pe lume.

În anul următor, abandonă însă complet tenisul și deveni un fotograf amator pasionat, drept care toți prietenii îl implorară să revină la tenis. Se străduiseră să aducă vorba despre servicii și voleuri și folosiră chiar anecdote privitoare la Renshaw. Dar tînărul nici nu-i lua în seamă.

Pe oricine și pe orice îi cădeau ochii, trăgea în poză. Își poză prietenii, făcîndu-și din ei dușmani de moarte. Poză prunci, aducînd desperarea în inimile duiioase ale mamelor. Poză tinere soții, aruncînd o umbră asupra căminelor proaspăt întemeiate. Cunoștea un tînăr care nu-și plasase în mod chibzuit sentimentele, dar cu cît îi vorbeau mai mult prietenii împotriva iubitei lui cu atît mai rău se îndrîjea.

Atunci tatăl avu o inspirație fericită: îl rugă pe Beggley să fotografieze fata în șapte atitudini diferite.

Cînd tînărul îndrăgostit zări prima poză, zise:

— Ce făptură înspăimîntătoare? Cine a comis așa ceva?

După ce Beggley îi arătă a doua poză, protestă:

— Dar bine, dragul meu, nici n-ai aduce cu iubita mea. Ai făcut-o să arate ca o bătrînă pocită.

La a treia poză, exclamă:

— Ce naiba ai făcut din picioarele ei? Nu pot avea mărimea asta. E ceva împotriva naturii.

Abia întrezări a cincea poză, că se și clătina sub lovitură:

— Doamne sfinte! — gemu el înfiorîndu-se — ce expresie îngrozitoare i-ai scos! E ceva neomenesc!

Beggley începuse să se simtă jignit, dar tatăl îi luă apărarea:

— El n-are nici o vină — rosti suav bătrînul. Ce e un fotograf? Un simplu instrument în mîinile tehnicii, el doar minuieste aparatul, de ieșit iese întocmai ce se află în fața obiectivului. Nu, urmă bătrînul părinte, punînd mina pe umărul lui Beggley, care voia să-și expună toate operele, te rog eu, nu-i arăta și ultimele două.

Mi-a părut rău pentru biata fată, care avea un fizic normal și ținea sincer la tînăr. Dar un spiriduș răutăcios

Bum... bum... bum...
M-am ridicat în capul oaselor, ascultînd cu încordare. Părea că cineva vrea să scoată cărămizi din zid, izbînd cu un ciocan cu virful înfășurat într-o cârpă.

„Hoți” — mi-am zis imediat — căci s-a răspîndit credința că tot ce se întîmplă pe lumea asta, după ora unu noaptea se datorează hoților — gîndindu-mă că adoptaseră o metodă curioasă de a „sparge casa”.

Bocănitul se auzea mai departe, neregulat. Patul meu se afla lîngă fereastră. Am ridicat un colț al perdelei. Lumina zorilor se revărsa în odaie. M-am uitat la ceas: era cinci și zece.

„Ce oră nepotrivită pentru spărgători...” — mi-am zis. „Păi cum? Pînă-și termină treaba, vine lumea la gustarea de dimineață”.

Deodată se auzi un troznet și un obiect izbit de oblon căzu pe dușumea. Am sărit din pat și am deschis larg fereastra. Un tînăr îmbrăcat îngrijit, purtînd un pulover și pantaloni de flanel, stătea pe paștea de sub geamul meu.

— Bună dimineața — îmi strigă voios necunoscutul — vă supără dacă-mi aruncați mingea?

— Care minge?

— Mingea mea de tenis. Trebuie să fie prin odaie. A trecut drept prin geam.

PASIONAT

schită de Jerome K. JEROME

parea că pusese stăpînire pe aparatul lui Beggley: sur-prindea defectele cu instinctul fără greș al unui critic literar innăscut și le dilata pînă ce intunecau orice virtuți. Un om cu o gropișă devenea o gropișă cu un om în fundal. De obicei, în pozele lui copilașii nevinovați ieșeau purtînd pe chip pecetea unei șiretenii josnice. Majoritatea fetelor trebuiau să se resemneze cu două variante: fie să apară ca niște idioate gîngave, fie ca niște zgripturoaice în germene. Unor blînde doamne în vîrstă le dădea un aer de cinism agresiv. Pe notarul orașului îl înfățișă cu un aer atît de ipocrit, încît afacerile lui scăzură simțitor.

Cît despre mine, deși nu pretind că sînt un Apolo, totuși nu am un picior răsucit în sus, nici de două ori mai mare decît celălalt. Pot dovedi asta cu martori și cu certificate medicale. Beggley pretindea că se produsese un accident în cursul dezvoltării, dar cum explicația lui nu apărea alături de poză, consider și azi că mi s-a făcut o mare nedreptate.

Într-o altă împrejurare, provocă un adevărat scandal în parohie, expunînd pe o binecunoscută și respectabilă fecioară trecută, cu un june pe genunchi. Fața tinărului era nelămurită și personajul purta un costum care, pe o persoană de statură lui (putea fi apreciată la vreu un metru optzeci) părea absurd de infantil. O ținea cu brațul drept pe după gît, iar ea se hlizea toată.

Cunoscînd taina mașinării diabolice a lui Beggley, eu unul eram dispus să accept explicația domnișoarei — anume, că masculul suspect era chiar nepotul ei, în vîrstă de 11 ani, dar fiindte mai crude rîdeau de asemenea scuze și recunosc că aparențele erau împotriva victimei.

Drept rezultat al activității lui Beggley, în toată Anglia nu găseai parohie mai umilă decît a noastră. Nici un om care privise vreo fotografie de-a sa făcută de Beggley, nu mai simțea măcar un strop de mîndrie pentru înfățișarea lui.

Mai tirziu, o persoană rău intenționată inventă Kodakul pentru instantanee, și Beggley începu să se învîrte peste tot cu un soi de cutie a milelor atîrnate de gît. Viața deveni o pacoste pentru cei din preajma lui. Nimeni nu cuteza să facă nimic de teamă să nu fie prins asupra faptului. Nu avea nimic sfînt. Imortaliză în instantanee pe taică-său în clipa cînd își injura grădinarul și pe sora mezină cînd se despărțea de logodnic, la porțița grădinii. Prins cu Kodakul înmormîntarea unei mătuși, dezvăluind felul în care cea mai apropiată rudă, socotindu-se adăpostită de joben, povestea unui văr o glumă bună. Indignarea publică era la culme, cînd un cetățean, nou venit prin țînut, pe nume Haynoth, sugeră să facem o excursie în Turcia. Toată lumea îmbrățișă cu entuziasm ideea și recomandă cooptarea lui Beggley. Își puneau mari speranțe în excursia aceea, socotind că pasionatul amator va apăsa pe declanșator drept în fața haremului și că vreu bașibuzuc o să ne scape de talentul lui.

Am suferit totuși o dezamăgire parțială. Spun parțială, fiindcă, deși Beggley se întoarse întreg, se vindecase de nebulia lui fotografică. Spunea că, în străinătate, orice ființă capabilă să rostească o silabă în limba engleză și să țină ceva în mîină, avea un aparat de fotografiat, fapt pentru care, vederea unei pinze negre sau țăcănițului unui buton începuseră să-l înnebunească.

Ne spuse că, în vîrfurile munților Tatra, fotografiile amatori englezi și americani, dornici să prindă „măreața panoramă”, fuseseră puși pe două rînduri de poliție și că unii așteptaseră cam trei ore și jumătate pînă le venise rîndul.

Ne mai spuse că la Istanbul cerșetorii umblau cu o placardă atîrnată de gît, anunțînd tariful cerut pentru a fi trași în poză. Aduseseră chiar și o listă de prețuri ca moștră:

Un instantaneu din față sau din spate, 2 franci
 " " cu expresie, 3 franci
 " " rostind rugăciuni, 4 franci
 " " încăierat cu un coleg, 5 franci

Se lăsă deci de fotografiat și se apucă de golf.

Ultima oară l-am văzut în Alpi. Părea indiferent la priveliști și la jocul de golf, dar îi turuia gura despre bridge. Cînd mi-am întors ochii de la peisaj, l-am găsit cu un tratat Cavendish în mîină și un pachet de cărți împărășiat pe iarbă, în fața lui. Rezolva o problemă de bridge. Ce liniște va fi cînd va cunoaște șahul!...

În romînește de Eugen B. MARIAN
 Ilustrație de E. ARNO

Cum să stai de vorbă cu... fantomele

N-aș relata nimic din cîte lucruri intricoșătoare am aflat răsfolind paginile unor ziare occidentale, dacă n-aș fi convins că cititorul meu nu-l un om slab de ȳnger și nu se lasă ușor înspăimîntat. Măcar că pe mine unul — mărturisesc — m-au cam trecut florii de-a lungul șirei spinării.

Despre ce este vorba? Despre fantome, stafii, duhuri, arătări, vedenii, nălucl, umbre ale morților plimbîndu-se printre cei vii. Nici mai mult nici mai puțin. E drept că ni se pomenește mai ales de acele apariții care ne sînt binevoitoare și prielnice. Totuși — orîșicît, cît de cît — o fantomă e tot o fantomă, și nu se poate să nu-ți dea fiori.

Așadar, un ziar englez a publicat recent următorul anunț: „De vânzare o casă pe lingă o biserică din secolul al XV-lea, în perfectă stare, cu un bogat asortiment de fantome binevoitoare pentru locatari...”

Dar nu toate fantomele sînt binevoitoare și avantajoase. Unele sînt duhuri de-a dreptul răufăcătoare. Așa, de pildă, e spectrul lui William Hunter. Fără îndolală că cititorul nu știe cine este sau a fost acest William Hunter. Nici eu nu știam pînă zilele trecute, cînd tot ziarele engleze m-au lămurit. Negru pe alb, ele ne povestesc că, în anul 1855, într-o tavernă din orașul Brintwood din Anglia, William Hunter a fost ucis într-o încălțare și că de atunci încoace, în fiecare noapte, fantoma lui apare fără greș chiar în taverna cu pricina. Fantoma e șugubeată și năstrușnică: ea face ca vesela din bucătărie să zăngăne chiar cînd nu-l atînsă de nimeni, ca becurile să se aprindă de la sine nitam-nisam, scaunele să se clatine, taverna întreagă să se umple de o duhoare de piele mucegăită. Cel puțin așa se plînge patronul tavernei că s-ar întîmpla. De aceea, a trebuit să se pornească o sistematică vînațoare împotriva acelei mucalite fantome. A fost chemat în grabă mister George Newtown, un medium admirabil, vestit ca mare prieten al spiritelor celor duși de pe această lume. Cum „vînațoarea” se află încă în curs de desfășurare, alte amănunte presa engleză nu ne dă. Se constată numai că de cînd a început operația cinegetică a lui mister Newtown, clientela circului, care în ultima vreme se împuținase, din-

tr-o dată a crescut. Se mai poate, deci, constata că din răufăcătoare stafia a devenit profitabilă.

De altminteri, fantomele nici nu-și fac apariția decît acolo unde e rost să iasă bani. Din piatră seacă sau din fantome, n-are importanță, numai să iasă. Așa se explică cum, în orașul Camerino, în Italia, poate apărea cu regularitate „Gazeta fantomelor” scrisă chiar de duhurile moarte; cum, la Roma, există un „Muzeu al amprentelor și mularjelor minilor fantomelor”; cum, la Londra, funcționează „Societatea științifică a fantomelor spiritiste”; cum proprietarii de castele vechi, de teatre și mari magazine se zoresc să-și înregistreze „oficial” fantomele pentru ca lumea să știe și să fie afitată de curiozitate; cum, la New York, un oarecare Fox a lansat un alfabet special menit să înlesnească comunicarea cu fantomele etc., etc.

Totul e perfect. Cu riscul să ajung de risul copiilor noștri, mărturisesc că sînt gata să cred atît în fantome, cît mai ales în profitori. Înă un lucru mi se pare suspect: alfabetul special al americanului Fox. Aici nu-l lucru curat. Căci cine s-a ocupat, cît de cît, ca mine, de felul în care poți sta de vorbă cu spectrele, știe că nu-l nevoie de nici un alfabet special, ci că e de ajuns să fi savant și să știi latinește. Lucrul e stabilit încă din evul mediu. Dacă n-ar fi așa, atunci ofițerul de gardă de la Elsinor, Marcellus, zărînd fantoma tatălui lui Hamlet, în chiar scena întîii, nu l-ar fi spus lui Horatio: „Horatio, vorbește-ți tu; doar ești savant”. Iar în comedia Vagabondul nocturn de Beaumont și Fletcher, contemporani ai lui Shakespeare, un personaj Tobie, zărînd și el o fantomă, se adresează astfel partenerului său: „Hai să-l aducem pe pimnicer, că el știe latinește, și asta intimidează fantomele”.

Prin urmare, alfabetul special al americanului Fox nu poate fi decît o escrocherie. Și vă recomand să vă feriți de așa ceva. Incolo, toate celelalte sînt, ca și societatea londoneză pomenită, de-a dreptul științifice. Firește, știința abilită de-a intimida, nu atît fantomele cît sufletele slabe și mințile credule, pentru a le face să-și dezlege balerele pungii.

Lasear SEBASTIAN

Cupa revistei „Flacăra” la fotbal

După cum s-a anunțat, revista „Flacăra” acordă o cupă echipei de categoria A cu cele mai bune rezultate tehnice și comportări în jocurile disputate în DEPLASARE în ediția 1963—1964.

Astfel, vor fi răsplătite eforturile echipelor care au de înfruntat dificultățile inerente jocului pe terenul echipei adverse.

Nădăduind că lupta pentru acest nou trofeu, CUPA REVISTEI „FLACĂRA”, va spori în frumusețe și sportivitate spectacolul fotbalistic, redacția noastră urează pretendenților la noua cupă mult succes.

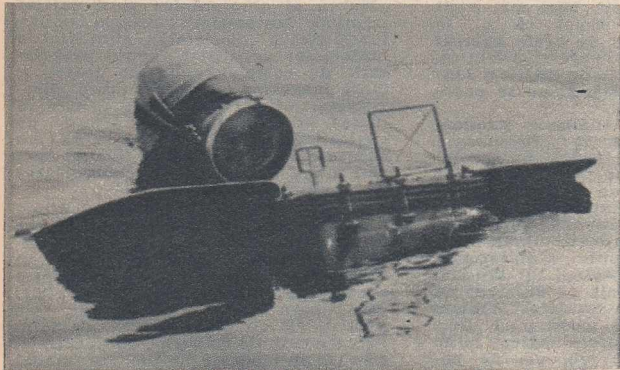
Iată cum arată, înaintea ultimelor restanțe din tur, clasamentul în CUPA REVISTEI „FLACĂRA”:

1. Rapid	6	2	3	1	10: 9	7
2. Steaua	7	3	1	3	15: 15	7
3. Steagul Roșu	7	3	1	3	7: 12	7
4. Progresul	6	2	2	2	8: 10	6
5. Dinamo-București	5	2	1	2	8: 6	5
6. Petrolul	7	1	2	4	7: 5	4
7. Farul	6	2	0	4	4: 13	4
8. Dinamo-Pitești	6	0	2	4	4: 9	2
9. Știința-Cluj	7	1	0	6	5: 16	2
10. Crișul	6	1	0	5	4: 16	2
11. Siderurgistul	7	1	0	6	4: 21	2
12. Știința-Timișoara	7	0	1	6	3: 14	1
13. U.T.A.	5	0	1	4	2: 10	1
14. C.S.M.S.	6	0	0	6	6: 16	0

Vă scrie o elevă a Școlii pedagogice din Constanța. Atît pe mine cît și pe colegile mele ne preocupă, firește, aspectele legate de modul în care tineretul își petrece timpul liber. De aceea reportajul intitulat „Seri în alb“, apărut în „Flacăra“ nr. 2/1964, ne-a interesat în mod deosebit. El ne este de folos nu numai pentru că noi înșine am avut ce învăța dar și pentru că asemenea materiale ne ajută și în problemele de educație pe care le dezbatem la orele de dirigiență.

Ducea MIRON
Constanța

Aparat folosit de regizorul Bostan pentru filmări subacvatice—aparat construit de tehnicianul român Mircea Gheorghiu.

FILMAREA SUBMARINĂ

„Cum se filmează sub apă?“

Șerban GRIGORIAN, elev,
București

Răspunde regizorul ION BOSTAN de la Studioul „Alexandru Sahia“.

Aparatul de filmat îl însoțește pe cercetătorul modern în toate explorările sale. Fie că e vorba de un zbor cosmic sau de o expediție în Antarctica, de cercetarea unei erupții vulcanice sau de o scufundare cu batiscaful în adîncurile oceanului, obiectivul aparatului de filmat poate înregistra pe peliculă toate fenomenele întîlnite.

Filmările submarine ne dezvăluie o lume odinioară necunoscută omului, plină de farmec și neobișnuit, o lume cu imense bogății naturale, a căror cucurire a devenit o problemă actuală...

Cum se filmează sub apă? Simplu: cu ajutorul unui aparat de filmat, adeseori obișnuit, închis într-o cutie etanșă, prevăzută cu un geam de cristal.

Întrucît presiunea apei crește cu o atmosferă la fiecare zece metri adîncime, J. Y. Cousteau a adaptat la aparatul pentru filmări submarine imaginat de el,

un dispozitiv cu aer comprimat, care menține în interiorul cutiei etanșe aceeași presiune pe care o exercită din exterior apa.

La adîncimi mici, de cîțiva metri, lumina soarelui este suficientă pentru filmare. Pe măsură însă ce operatorul cinematografic se scufundă mai adînc, lumina slăbește, devenind albastrie, partea dinspre roșu a spectrului fiind absorbită de straturile superioare ale apei.

Pentru filmări la adîncimi mai mari este necesară lumina artificială. J. Y. Cousteau și Hans Hass au coborît în adîncul mării reflectoare puternice, scoțînd la iveală o lume plină de culori feerice, care în lumina albastrie crepusculară a adîncimilor apare de obicei cenușie și monocromatică.

Inginerul D. Rebikoff a inventat o adevărată „torpilă cinematografică“, prevăzută cu un aparat de filmat și o puternică sursă de lumină.

O dată cu perfecționarea mijloacelor tehnice, filmările submarine ne dezvăluie noi și noi aspecte ale „lumii tăcerii“...

La noi în țară filmările subacvatice s-au făcut în lacurile glaciare din Retezat, în ghiocurile limpezi ale Deltei, precum și în Marea Neagră.

Începînd cu cel grecesc antic, provin din alfabetul fenician, că îndrăzneții navigatori fenicieni au întemeiat vestita Cartagina, de rivalitate căreia romanii n-au scăpat decît după lupte grele. Fenicienii își construiau corăbiile din lemnul renumiților cedri care împădureau munții Liban.

După decăderea statului fenician, teritoriul actual al Libanului a fost stăpînit rînd pe rînd de egipteni, asirieni, babilonieni, perși, greci, romani, bizantini etc. De la sfîrșitul primului război mondial și pînă în 1943, Libanul a fost supus dominației coloniale franceze.

Cucerindu-și independența politică, Libanul devine republică în 1944. Organul legislativ suprem este parlamentul, ales din 4 în 4 ani.

Populația țării este destul de pestriță. Grosul populației îl formează arabii; există însă mulți armeni, greci și turci. Religia deține un rol important în viața publică, deoarece fiecare comunitate religioasă are o anumită orientare politică.

Potrivit constituției, președintele republicii trebuie să fie maronit, primul ministru, sunit, iar președintele parlamentului, șiiit. În parlament sînt aleși de asemeni un anumit număr de maroniți, suniți, șiiiti, drusi ș.a.m.d.

Beirutul, capitala Libanului, este o imensă „piață“ comercială, unde ai impresia că, într-un fel sau altul, majoritatea locuitorilor sînt legați de comerț. La tot pasul întîlnești magazine, prăvălii și dughene care desfac mărfuri, în majoritate provenind din import. Turismul foarte dezvoltat, transporturile de tranzit, ca și operațiunile bancare aduc însemnate venituri. Stațiunile climatice din regiunile cele mai pitorești și vasele vestigii ale trecutului, ingenios reconstituite, atrag numeroși turiști străini. La Baalbek, de pildă, o suită de temple ridicate lui Iupiter, Venus și Bachus, constituie un întreg ansamblu impresionant prin dimensiuni, suplețe și frumusețe arhitectonică. Lespezi de marmură de 45 de tone, coloane monolite, înalte de aproximativ 27 m și cu un diametru de peste 2 m, șiruri nesfîrșite de trepte largi, dezvăluie grandioarea fostelor monumente.

Baza economiei țării o constituie agricultura, dezvoltată mai ales în valea rîului Bekaa, în sistem de terase. Industria este slab dezvoltată, principalele întreprinderi fiind cele alimentare, cele de textile, pielărie și tutun.

Republica Liban este membră a O.N.U. și a Ligii arabe. În problema relațiilor internaționale ea se pronunță pentru coexistență pașnică și colaborare între toate statele.

COLECȚIA MEA DE ILUSTRATE

„Doresc să fac și eu unele propuneri pe care le socot utile în cadrul schimbului de experiență inițiat de „Flacăra“ între colecționarii de cărți poștale ilustrate.

Nu mă voi ocupa atît de colecția mea de ilustrate (aranjată într-un dulăpior cu două polițe, împărțite în casete pe regiuni și grupe tematice), cît de modul cum mi-am organizat evidența schimbului de cărți poștale cu corespondenții mei. Consider că un colecționar într-adevăr pasionat și serios, nu trebuie să rămîna niciodată dator celor ce-i trimit ilustrate, ci trebuie să le răspundă cu promptitudine. De aceea am întocmit un registru-repertoriu în care-mi înscriu toate corespondențele primite, precum și cele expediate, avînd grijă să nu trimit de două

ori aceeași carte poștală unui corespondent.

Vreau să precizez că în registrul-repertoriu am rezervat fiecărei regiuni 10-15 file, iar fiecărui corespondent cite o filă sau două, pe cît posibil în ordine alfabetică.

Avînd această evidență pot întregine corespondență cu un mare număr de colecționari ceea ce duce la îmbogățirea rapidă a colecției mele.

Mircea PĂLĂMIDĂ
administrator, Spitalul Mălîni,
ra. Fălticeni, reg. Suceava

200 DE ARBORI SECULARI

„Care sînt arborii din țara noastră declarați monumente ale naturii?“

Ioanică APOSTOL, muncitor,
Galați, str. Bucureștii Noi 14

Răspund Val. PUȘCARIU și N. TONIUC de la Comisia monumentelor naturii de pe lângă Academia R. P. Romîne.

Comisia monumentelor naturii are în evidență sa un număr de circa 200 de arbori seculari puși sub ocrotire. Criteriile principale ce au stat la baza declarării lor ca monumente ale naturii sînt vîrsta înaintată, dimensiunile apreciabile, raritatea respectivei specii pe șteritoriul țării noastre etc.

Gorunul lui Morla de la Jibea (ra. Brad). Monument al naturii pentru vîrsta sa (aproximativ 800 de ani) dar și monument istoric, legat de evenimentele de la 1784-1785 — este pus sub ocrotirea Comisiei monumentelor istorice de pe lângă Academia R. P. Romîne. (Foto Ion Lucian, actor, București).

Menționăm cîțiva dintre arborii seculari, cu caracteristici deosebite: „Gorunul lui Nichita“ situat la marginea orașului Aiud (reg. Cluj), vîrsta aproximativă: 350 de ani, diametrul de 2 m și înălțimea de 32 m; stejarul din parcul castelului de la Petris (raionul Lipova, reg. Banat), în vîrstă de aproximativ 450 de ani, diametrul de 2,03 m și înălțimea de 30 m; stejarul secular de la Cajvana, (raionul Gura Humorului, reg. Suceava), în vîrstă de aproximativ 500 de ani, diametrul de 2,50 m și înălțimea de 22 m; stejarul secular de la Blaj (raionul Mediaș, reg. Brașov), în vîrstă de aproximativ 350 de ani, diametrul de 1,70 m, înălțimea de 17,5 m; stejarul din Ghisman, comuna T. Vladimirescu (raionul Bujor, reg. Galați), în vîrstă de aproximativ 450 ani, diametrul de 2,20 m și 15 m înălțime; cei doi stejari seculari ai lui Cătănuță din comuna Grădinar (raionul Videle, reg.

București), în vîrstă de peste 400 de ani, diametrul de 1,95 m și înălțimea de 35 m; stejarul secular din Valea Coșoteiului, comuna Drăgănești (raionul Roșiori de Vede, reg. București), în vîrstă de circa 400 de ani, diametrul de 2,20 m și înălțimea de 28 m; frasinul secular de la Steierdorf (raionul Oravița, reg. Banat), vîrsta aproximativ 300 de ani, diametrul de 1,30 m și înălțimea de 20 m; frasinul secular de la Fumureni, (raionul Drăgășani, reg. Argeș), în vîrstă de peste 200 de ani, diametrul de 1,10 m și înălțimea de 27,50 m; tisa din parcul de la Ineu (reg. Crișana), în vîrstă de circa 500 de ani, cu diametrul de 0,85 m și înălțimea de 15 m; popul uriaș de la Rafaila (raionul Negrești, reg. Iași), în vîrstă de aproximativ 500 de ani, diametrul de 4,30 m și înălțimea de 30 m.

Toți arborii menționați își mențin o stare de vegetație normală.

„FUMAȚI! NU FUMAȚI!“

În „Flacăra“ nr. 5/1964 a apărut articolul intitulat „Fumați? Nu fumați? Tutunul pro și contra“. L-am citit cu atenție și am văzut cît de mult dăunează fumatul. Aș dori ca specialiștii să continue dezbaterea. Ar fi interesant de știut de ce consumul excesiv de tutun generează cancerul pulmonar. Sau în ce măsură fumatul calmează nervii. M-ar interesa de asemenea să știu dacă tutunul (planta) poate avea și altă întrebuințare în afară de transformarea frunzelor sale în țigări.

Don NICULESCU
com. Polana Mare ra. Calafat
N. R. Vom mai reveni asupra problemelor ridicate de acest material.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Doina Baronovski, elevă, Rădăuți, str. V. I. Lenin nr. 20: ilustrate; Nelu Stoica, mecanic, Onești, bloc C 17, et. III, ap. 3, cv. III, reg. Bacău: teme diverse, ilustrate; Nicoleta Roșu, elevă, anul IV, Școala pedagogică Bîrlad: ilustrate; Viorel Vlăcu, frezor, com. Nehoiu, ra. Cislău, reg. Ploiești: ilustrate; Ioan Flinca, jurnalist, Hunedoara, str. Severinului nr. 62: literatură, filatelie, cinema, teatru; ilustrate; Gh. Comșa și Manole Aurel, tehnicieni, Hunedoara, bd. Republicii nr. 135, sc. A, ap. 12: ilustrate; Lucia Nica, învățătoare, satul Spăraței, com. Furculești, reg. București: muzică, literatură, ilustrate; Kryshyna Szymocha, Czestochowa, ul. Stowachiego 4 a u. 12, m. 25, R.P. Polonă: filatelie, ilustrate; Aglaia I. Pintilie, satul Strîmba, ra. Rîșcani, R.S.S. Ucraineană, U.R.S.S.: ilustrate; Enzebiun Radto, Zalesice 24, pow Czestochowa, R. P. Polonă: filatelie, ilustrate; Mișa Oțel, student, Bălți, ul. Pușkin nr. 40, camera 70, R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S.: fizică, matematică, cinema, sport; Maria Popescu, Rodica Dumitrescu, Ecaterina Postăvaru, Silvia Tomescu, studente, Bacău, Institutul pedagogic, Calea Mărășești nr. 159: ilustrate; Ursula Fornaezyk, Lodz, ul. Zmianna 7 m 2, (R. P. Polonă): filatelie (în polonă și rusă); Jan Stepaniuk, Trezescianka 211, pow, Mojmowka woj Białystok, (R.P. Polonă): cinema, filatelie, ilustrate; Marek Fluta, Lodz,

LIBAN — O ȚARĂ STRĂVECHE

„Doresc să citesc în „Flacăra“ unele date despre Liban“.

Nicu MARTIN, muncitor,
Cisnădie, ra. Sibiu

Răspunde GH. SECUIU, director general adjunct la Agerpres.

Libanul este situat în zona subtropicală, pe însoțita coastă răsăriteană a Mediteranei. Numele și-l trage de la cuvîntul ce înseamnă alb în limba arabă, dat pe vremuri munților Liban și

Antiliban, ce domină întreaga țară cu vîrfurile lor de peste 3.000 m, albe de zăpezile care le acoperă.

Libanul este o republică arabă, cu o suprafață de 10.400 km p și cu o populație de peste 1.600.000 locuitori. Orașul Beirut, capitala și principalul port al țării, are 400.000 de locuitori. În trecutul antic, pe aceste meleaguri exista vechiul stat al fenicienilor. În muzeele libaneze am văzut exponate care amintesc că alfabetele europene,

Aspect din Beirut.

(Urmare din pagina 16)

cititorii

ul. Przylyszewakiego 100 m 2, (R.P. Polonă): filatelic (în polonă, rusă, franceză, engleză); Marek Jósia, Lodz, ul. Hutora 15, (R.P. Polonă): sport, turism, muzică, cinema, ilustrate, filatelic; Aurica Profir, elevă, Școala pedagogică Galați, str. Popa Șapcă 11: ilustrate; Paula Bănciulă, elevă, Buzău, str. 30 Decembrie 4: ilustrate; Aurel Podabea, Octavian Giuscă, Lae Lăpuște, muncitori constructori, Hunedoara, str. Mihai Viteazu,

bloc U1, sc. II, ap. 9: literatură, ilustrate; Emil Ghilea și Ilie Bănciu, mecanici, Nicolae Devuță, electrician, Ilia Grigor, supraveghetor, Gura Barza, rn. Brad, reg. Hunedoara: teme diverse, ilustrate.

DIN PARTEA REDACȚIEI. Numărul cititorilor care cer să li se publice adresele în această rubrică fiind foarte mare, adresele respective vor apărea — în limita spațiului — în ordinea sosirii scrisorilor.

Așa arată cartea de telefon pusă la dispoziția publicului în holul oficiului P.T.T.R. din Craiova (George Stoica).

POȘTA NOASTRĂ

ANTON MOVILĂ, Odobești. E drept că n-am organizat pînă acum nici o consfătuire cu cititorii din frumosul dv. orașel. E o lipsă a noastră, pe care perăm s-o remediem. Eventual a toamnă, după... culesul viilor. În ce privește sugestia de a da o suită de planșe color u peisaje din țară, ea este inveniță și corespunde unui plan al redacției. Pentru moment, însă, nu poate fi vorba de 4 planșe pe număr, ci doar de cîte una. Și asta, începînd în luna viitoare.

OLGA APOSTOL, elevă, Trgovște. E lăudabilă intenția luminală de a corespunde cu acțiunile actorilor de filme din atîtea țări îndepărtate. Probabil că vrei în elul acesta să-ți întărești cunoștințele la... geografie. Din păcate, însă, noi nu sîntem în măsură să-ți dăm adresele de care i nevoie. Ceea ce nu ne împiedică să-ți urăm succes la toate materiile, inclusiv la... geografia ristică.

FLAVIA ENE, București. Pentru a face o urare sinceră nicidecum nu e prea tîrziu. Așa că vă mulțumim, urîndu-vă la rîsul nostru succes în viață și fericire (socotînd că nici înfrîngerea acestui răspuns nu va afecta cu nimic sentimentele dv. față de revista noastră).

GRIGORE MARCU, Zalău. Eu cred că există măcar un sinur om care să aibă ceva împotriva cozonașilor moldovenești. Și ca nu vedem de ce n-ar găsi gura printr-o specialitate unii cititorii noastre de alimentație publică. Fapt pentru care am și trimis sugestia dv. Ministerului comerțului Interior. Sperăm că răspunsul va veni prin prezența unor masivi și aromați cozonași moldovenești în vitrinele tuturor cofetăriilor.

AUREL DIMA, Tulcea. Nici mnaștarul acestor rînduri nu cuprinde limba cehă mai bine ca ta. Așa că, pentru întreținerea magnetofonului „Tesla” soțim că tot mai bine ar fi să vă adresați cooperativei de specialitate din Tulcea. Specialiștii de acolo, chiar dacă nu înțeleg limbi străine, își cunosc puțin meseria.

AMBROZIE RUSU, Sulina. 1) Intr-un viitor, pe care nici noi nu-l dorim prea îndepărtat, sperăm că vom face modificările de format pe care le cereți; 2) Deocamdată încă nu putem; 3) și 4) Frecventarea unor figuri de mari creatori din toate domeniile de activitate, s-a făcut și se va mai face; 5) Opera, opereta, simfonia — idem; 6) Fiecare dintre continentele globului are bogății și caracteristici geoeconomice proprii; un... clasament, ca la fotbal, nu se poate face.

BEBE RĂDUȚ, Craiova. Despre Hidrocentrala de la Porțile de Fier vom scrie pe măsură ce vor avansa lucrările. V-am trimis prin poșta numerele 3 și 4 ca să nu vă lipsească din colecție. Mulțumit?

Gh. Tarhat, Lupeni; Marin Dimoiu, Bălcești; Ștef. Băluțescu, Craiova; Mihai Juhas, Nădlac; Anghel Ilie, Costești; Gh. Dumitru, Băraștii de Vede; C. Pascu, Panciu; Gherghina Zamfir, Galați; Mircea Săndulescu, Trgovște; Victor Ionescu, București; Ion Vrînașu, Petroșani; Nicoleta Juri, Timișoara; Sofia Constantinescu, Bacău; T. Cutlic, București; Gh. Stoica, Craiova; Andrei Ion, Agnita; Emil Petrescu, Zimnicea; Ion Nicuț, Govora; Luminița Leca, București; Ștefan Chiru, Cîmpulung-Moldoveșcu; Nichita Barbis, Corabia; Ion Sîrbu, Petroșani — la întrebările dv. vi s-a răspuns prin poștă.

V. SILVIAN

În materialul intitulat „Piramidele egiptene”, publicat în paginile „Dialog cu cititorii” din „Flacăra” nr. 2/1964 s-a strecurat o greșeală. Baza piramidei lui Keops este un pătrat și nu un triunghi echilateral, iar volumul piramidei este de 2.562.576 m.c. Prin urmare observațiile cuprinse în scrisoarea cititoarei noastre, tov. Elena Silaghi, profesoară din Satu Mare, sînt juste. Îi mulțumim pentru sesizare.

B₁₂, antianemică, era extrasă la început, cu un randament foarte slab, din ficatul animalelor ierbivore. Dintr-o tonă de ficat se puteau obține abia 25-30 miligrame de vitamină B₁₂. În prezent ciuperca Streptomyces griseus — cea care produce în mod obișnuit streptomycină — este folosită și la „fabricarea” vitaminei B₁₂. Riboflavina, care este sintetizată de foarte multe microorganisme în mod normal, se prepară în industrie printr-un proces fermentativ foarte economic, plecînd de la ciuperca Eremotrecium Ashby sau Ashbii Goshbii. Alt exemplu: din drojii microscopice se obține o provitamină (ergosterolul) eare, iradiată cu raze ultraviolete, se transformă în vitamina D₂.

Preparatele farmaceutice pure de vitamina D pentru prevenirea și tratarea rahitismului provin tot dintr-o substanță care se extrage din drojdie sau din masele de ciuperci rămase după fabricarea penicilinei.

Un exemplu interesant de biosinteză este și procedeul (descoperit abia în ultimii ani) de utilizare a microorganismelor în domeniul sintezei hormonilor steroizi, care se găsesc în corpul nostru sub formă de substanțe active sexuale și suprarenale.

Prepararea unor hormoni foarte utili în terapeutică (cortizon, hidro-cortizon, predinon, dianabol etc.), este de asemenea legată de activitatea chimică a microorganismelor. Medicamente din cele mai eficiente (fără a mai vorbi despre antibiotice), sînt preparate în industrie cu ajutorul unor microorganisme. Dintre acestea menționăm: calciul gluconic (obținut prin așa-numita fermentație gluconică), dextranul, „sînge artificial” (produs de bacteria Leuconostoc mesenteroides), ergotina, „opera” ciupercii microscopice Claviceps purpurea („cornul secarei”) etc.

EXPERIENȚELE SE INTENSIFICĂ

În ultimul timp s-au experimentat și specii de microorganisme care produc alimente. Unele au fost izolate din tubul digestiv al termitelor, a căror hrană preferată este, după cum se știe, lemnul. Bacteriile din intestinele termitelor transformă ușor materialul lemnos în proteine, grăsimi și zaharuri. Experiențele au arătat că ele pot realiza cu randamente promițătoare aceste biosinteze chiar dacă sînt cultivate pe medii artificiale.

Un alt microorganism, ciuperca Oidium lacti, are capacitatea de a produce 12-15 grame de grăsimi din 100 grame zahăr obținut din lemn. Alte microorganisme pot furniza grăsimi din diverse deșeuri animale și vegetale (ca zerul din lapte, pleava de orez și paie) sau din hidrați de carbon ieftini. S-au întredubîțat în acest scop ciuperca Endomyces vernalis și diverse mușcagauri. Multe ciuperci, drojii și alge unicelulare pot furniza însemnate cantități de grăsimi. În raport cu suprafața necesară pentru cultură, aceste microorganisme pot produce o cantitate de grăsimi de cîteva ori mai mare decît cele mai bune plante oleaginoase cunoscute.

Dacă deocamdată aceste însușiri ale microorganismelor nu pot fi transformate într-un procedeu rentabil, perspectivele par arît de seducă-

toare încît cercetările în această direcție se intensifică.

PE LISTA DE MÎNCARE — ALIMENTE MICROBIOLOGICE

Multă vîlvă a stîrnit recent vestea obținerii unor substanțe proteice din petrol cu ajutorul microorganismelor. Dintre acestea cele mai bune rezultate au dat Pseudomonas seruginosa, Nocardia și Candida lipolytica. Proteinele sintetizate de microbi din petrol au o compoziție care se apropie foarte mult de cea a proteinelor animale. O importanță deosebită prezintă fabricarea proteinelor din petrol prin faptul că, pe lângă substanțe cu azot, se obțin și vitaminele din seria B (B₁, B₂, B₃, B₁₂), acid nicotinic și pantotenic.

Dintr-o sută de kilograme de produse petroliere rezultă o substanță azotoasă conținînd 45-50% proteine. Dacă în mediul de reacție se introduc și alte substanțe utile alimentației (fosforul, potasiul etc.) și acestea sînt „fixate” în produsele finale.

Calculule specialiștilor au arătat că pentru acoperirea deficitului proteic actual al întregii omeniri ar fi suficient numai 0,6% din extracția mondială de țigări. În ce privește timpul în care se poate realiza această biosinteză el este de peste 2.000 de ori mai scurt decît cel necesar pentru obținerea proteinelor respective de la animale! Totodată proteinele derivate din țigări ar costa de 15-20 ori mai ieftin decît cantitățile echivalente de carne.

Problema obținerii proteinelor din petrol nu mai constituie astăzi o perspectivă îndepărtată, ci o realizare concretă de laborator, pe baza căreia se întrevede producția industrială. Iar în viitor, cînd surse de combustibil noi — atomice și de altă natură — vor lua tot mai mult locul petrolului, acesta va putea fi utilizat în măsură crescîndă pentru obținerea materiilor prime alimentare. Apare îndreptățită astfel părerea savantului englez J. D. Bernal, care scria de curînd: „Este aproape sigur că peste aproximativ o sută de ani alimente microbiologice produse de alge, drojii sau ciuperci vor fi unele dintre principalele surse la început pentru animale, iar apoi și pentru oameni”.

LUMEA MICROORGANISMELOR PUSĂ LA TREABĂ

În sfîrșit, să amintim cîteva procese chimice în care microorganismele pot interveni activ. Curățirea apelor reziduale se poate realiza prin înșămîntarea unor bacterii care descompun combinațiile sulfuroase, anihilîndu-le toxicitatea. Alte bacterii pot transforma cu ușurință și în orice cantitate sulfuri, aflați în apele reziduale, în hidrogen sulfurat; nămolul din canale este trecut în rezervoare și acolo, înșămîntat cu colonii de bacterii. Din hidrogenul sulfurat se pot obține pe această cale sulf și gaze combustibile. Tot niște bacterii „sulfofage” pot curăța de sulf huila și cocșul. Or, se știe că huila care conține sulf este considerată de calitate inferioară, iar cocșul cu procent ridicat de sulf nu poate fi utilizat la producerea fontei.

Microbiologii studiază intens lumea invizibilă a microorganismelor pentru a selecționa tipurile cele mai prețioase din punct de vedere științific și tehnic, care, pe drept cuvînt, pot fi asemuite cu laboratoare invizibile puse în slujba omului.

Dr. Em. ROMAN

ȚINUTE DE PRIMĂVARĂ

O dată cu primele raze ale soarelui de primăvară au început să sosească la redacție și cele dintâi scrisori care ne cer informații cu privire la tendințele modei în noul sezon.

Modelele pe care le prezentăm în paginile de față ilustrează câteva din caracteristicile ei, așa cum au fost interpretate de creatorii de modă din Paris, Moscova și Roma.

Linia dreaptă continuă să domine la mantouri și pardesiuri. Acest model (foto 1), confectionat dintr-o stofă tip velur de culoarea mierei, e caracterizat prin cele patru buzunare aplicate și nasturii mărunți și bombați.

O noutate în ce privește costumul taio o constituie combinația de culori (în cazul de față — foto 2 — fusta e bleumarin și jacheta roșie) sau de stoffe diferite. Un amănunt original: ecusonul brodat pe unu din buzunare.

Simplu și discret, un asemenea taio (foto 3) concine oricărei vârste și siluete. Gulerul rotund și cele două rânduri de nasturi mărunți îi conferă nota modernă.

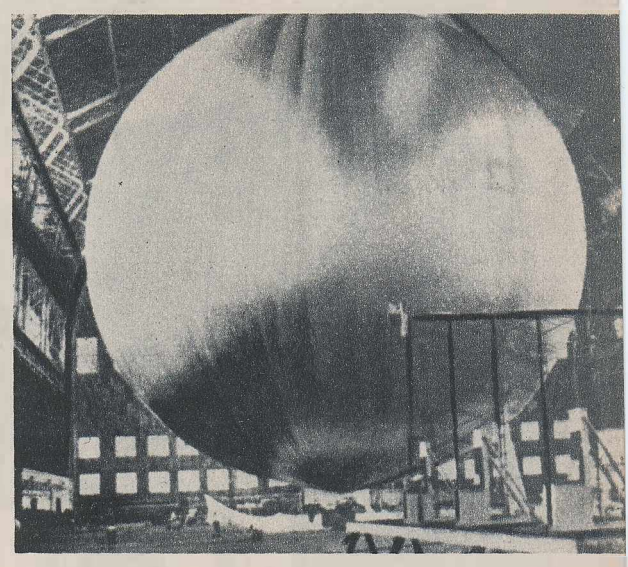
Pentru impermeabile, cele mai folosite sînt materialele plastice. Modelul de față (foto 4), încheiat la două rânduri de nasturi și cu cordonul înodat, e tipic pentru linia sportivă a sezonului.

← La Florența (Italia), și-a desfășurat lucrările Conferința internațională a tineretului și studenților pentru dezarmare, pace și independență națională. A luat parte și o delegație a tineretului din R.P. Română. În fotografie: primarul Florenței, La Pira, vorbește de la tribuna Conferinței.

Satelitul american „Echo-2” (în fotografie) a prilejuit experiențe interesante. Astfel, într-un răstimp de 36 de ore, s-au efectuat cu ajutorul lui șapte sesiuni de transmitere de fotografii la mare distanță între Observatorul englez „Jodrell Bank” și Observatorul sovietic din Zimenski. →

ΦΟΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

UNESCO

ΔΥΝΕΣΚΟ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΤΕΓΗΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 38

← Afisul expoziției de fotografii, „Monumente arheologice din România”, deschisă la Atena, sub auspiciile Comitetului grec pentru U.N.E.S.C.O.

Forțele patriotice sud-vietnameze au provocat noi înfringeri trupelor regimului de la Saigon în cursul ultimelor ciocniri de amploare din delta fluviului Mekong. În fotografie: luptători ai Frontului de eliberare națională, pe poziții. →

María Alexandru a câștigat proba de simplu femei la recentele campionate internaționale de tenis de masă ale Angliei. Iată-o în timp ce e fotografiată de campionul iugoslav Markovic II. ↓

În capitala Franței s-a deschis un magazin în care se desfășoară diferite produse din R. P. Chineză.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10 — Int. 1744

ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei, 6 luni — 52 lei, un an — 104 lei

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI.

TIPĂRIȚĂ executată la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.

MACHETA: Ion Vulpescu.

NU DA CU PICIORUL !...

...DU-MĂ LA
ICM

INTREPRINDREA PENTRU COLECTAREA METALELOR

Depuneți fier vechi la centrele de colectare a metalelor!

Flavisept
NEGRO
EUCALIPT

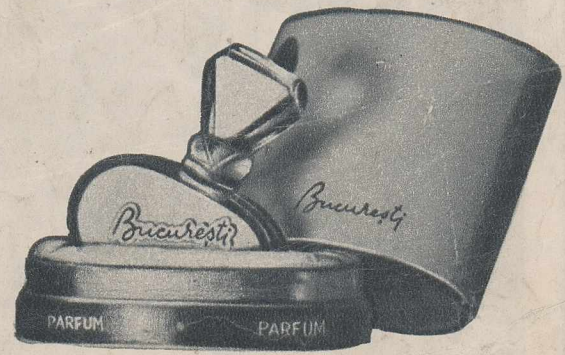
Vă apără
de afecțiunile
căilor respiratorii

Bomboanele medicinale
se găsesc de vânzare la droghii
și la magazine cu produse za...

PARFUMUL , APA DE COLONIE ȘI SĂPUNUL

București

O AMINTIRE PLĂCUTĂ...

UN CADOU :

DECADA CADOURILOR PENTRU FEMEI
28 FEBRUARIE - 8 MARTIE